

SIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA OPĆINE SIBENIK

GOD. XIV — BROJ 699 — CIJENA 40 DINARA (N. 0,40)

LIST IZLAZI SRIJEDOM

SIBENIK, 9. VELJACE 1966. GODINE

- NIJE UČINJENO SVE
- KOLIKO VRIJEDI MOMAK OVDAŠNJI
- MLADI SU MEĐU NAMA
- GOSTA TREBA ZADRŽATI, A NE SAMO GA DOVESTI
- SVE TO MI PLACAMO ILI NAŠI RODITELJI
- »RADNIK« POD PRISILNOM UPRAVOM
- GOVORNISTVO
- NIJE NAS HTJELA — NISMO JOJ NI DUGOVALI NIŠTA
- TOPLO I OSJEĆAJNO SRCE BUKOVICE
- NEMA VIŠE KRISTINE
- PODRUŠTVLJAVANJE POLITIČKOG RADA
- PISMA
- »SIBENIK« — »OLIMPIJA« 1:3

ŠIBENSKA TRGOVINA POD LUPOM ZANIMLJIVIH PODATAKA

Koliko smo čega kupovali

IAKO NISMO PRISTALICE TVRDNJE DA JE U ŠIBENSKOJ TRGOVINI SVE NA SVOME MJESTU, CIJENJENICE NEDVOJBENO NAVODE NA ZAKLJUČAK DA JE TA GRANA PRIVREDE UČINILA ZNAČAJAN KORAK NAPRIJED. NE RADI SE TU SAMO O POVEĆANOM PROMETU, VEĆ I O CITAVOM NIZU DRUGIH CINILACA. PORED OSTALOG, OTVORENO JE NEKOLIKO NOVIH PRODAJNIH PUNKTOVA, POBOLJŠAN JE ASORTIMAN ARTIKALA, PRODAVACI NAS KULTURNIJE USLUŽUJU.

Već smo konstatali da je šibenska trgovina znatno povećala promet. Prošle je godine trgovina na malo i veliko ostvarila promet od 16 milijardi 322 tisuće dinara, dok je godinu dana prije promet iznosio 11 milijardi 908 milijuna dinara. Na povećanje prometa, bar jednim dijelom, utjecalo je i povećanje cijena, ali je nesumnjivo da je na to imao utjecaja i porast osobnih dohoda.

U TRGOVINI JE ZAPOSLENO 912 OSOBA

U šibenskoj trgovini na malo i veliko radilo je potkraj prošle godine 912 osoba. Otprilike ih je sada toliko u radnom odnosu. Međutim, u 1964. godini radila je u šibenskoj trgovini 941 osoba. Dok je prošle godine na području šibenske komune potrošačima nuđena roba u 272 prodajna punkta, godinu dana prije poslovala su samo 252 prodavaonice. To znači da se unatoč povećanju broja prodavaonica smanjio broj zaposlenih. Valjda to govori i o tome da je posluga u prodajnim punktovima postala suvremenija.

KOLIKI SU PROMET POLU-CILA POJEDINA PODUZEĆA?

Trgovinsko poduzeće »Tkanića« raspolaze sa 13 prodajnih

punktova i zapošljava 74 radnika. To je poduzeće u prošloj godini prometnulo robe u vrijednosti od milijardu 576 tisuća dinara, a 1964. godine milijardu 139 milijuna dinara. Radna organizacija »Kornat« imala je prošle godine promet od milijardu 384 milijuna dinara, a 1964. godine milijardu 73 milijuna dinara. Taj kolektiv raspolaze sa trinaest prodavaonica, a zapošljava 100 osoba. Kolektiv »Sloge« nudi svoje artikle u 24 prodavaonice, zapošljava pedeset osoba, a prošle je godine imao promet milijardu 16 milijuna dinara, dok je godinu dana prije promet bio upola manji — iznosio je 687 milijuna dinara. »Tehnomaterijal« je lanjske godine prometnulo milijardu 320 milijuna dinara, što u odnosu na 1964. godinu predstavlja povećanje od 202 milijuna dinara. Ta radna organizacija nudi svoje artikle u osam prodavaonica, a zapošljava 46 osoba. Interesantno je zabilježiti da je najveći promet ostvarila

»Ishrana«. To je poduzeće 1965. godine zabilježilo promet od 2 milijarde i 9 milijuna dinara, dok je godinu dana prije promet bio upola manji — iznosio je 687 milijuna dinara. »Tehnomaterijal« je lanjske godine prometnulo milijardu 320 milijuna dinara, što u odnosu na 1964. godinu predstavlja povećanje od 202 milijuna dinara. Ta radna organizacija nudi svoje artikle u osam prodavaonica, a zapošljava 46 osoba. Interesantno je zabilježiti da je najveći promet ostvarila

»Ishrana«. To je poduzeće 1965. godine zabilježilo promet od 2 milijarde i 9 milijuna dinara, dok je godinu dana prije prometnulo robe u vrijednosti od milijardu 427 milijuna dinara.

KOLIKO SMO PROSLE GODINE UTROSILI NA KUPOVINU CIPELA?

Kao rijetko koji grad, Šibenik uistinu raspolaze s dovoljno prodavaonica cipela. A da li asortiman uvijek zadovoljava? Reklo bi se da bi odgovor na to pitanje mogao biti negativan. Bilo kako bilo, zabilježiti ćemo i našim čitaocima prezentirati koliko su

(Nastavak na 4. strani)

Iz Centra za unapređenje domaćinstva

Na vlastite snage

CENTAR ZA UNAPREĐENJE DOMAĆINSTVA, KOJI VEĆ GODINAMA DJELUJE, POSTIGAO JE ZAPAZENE REZULTATE NA PLANU PROSVJEĆAVANJA ŽENA U GRADU I SELU. MEĐUTIM, I RAD TE INSTITUCIJE DOSAO JE U PITANJE NAKON SMANJENJA BUDŽETSKIH PRIHODA ŠIBENSKE OPĆINE, ŠTO JE BILU IZAZVANO NOVIM UVJETIMA PRIVREDIVANJA. O TOME KAKO SE TA INSTITUCIJA SNASLA U SADAŠNJOJ SITUACIJI I KAKVE MJERE PODUZIMA DA BI I DALJE EGZISTIRALA, RAZGOVARALI SMO SA DIREKTOROM BISERKOM LJUBKOVIC KOJA JE RADO ODGOVORILA NA NEKOLIKO PITANJA NASEG SURADNIKA.

Možete li nam reći u kakvoj mjeri je privredna reforma pogodila vašu instituciju?

— Na spisku djelatnosti koje je trebalo reorganizirati prvi se

našao Centar za unapređenje domaćinstva. Iako s punim razumijevanjem uočavamo tešku financijsku situaciju naše općine, smatramo da pojedina

tumačenja na osnovu kojih ovaj Centar nije izvršio svoju funkciju, nisu bila osnovana i nisu smjela biti razlog za ovakav tretman Centra u okolnostima primjene novih privrednih mjera.

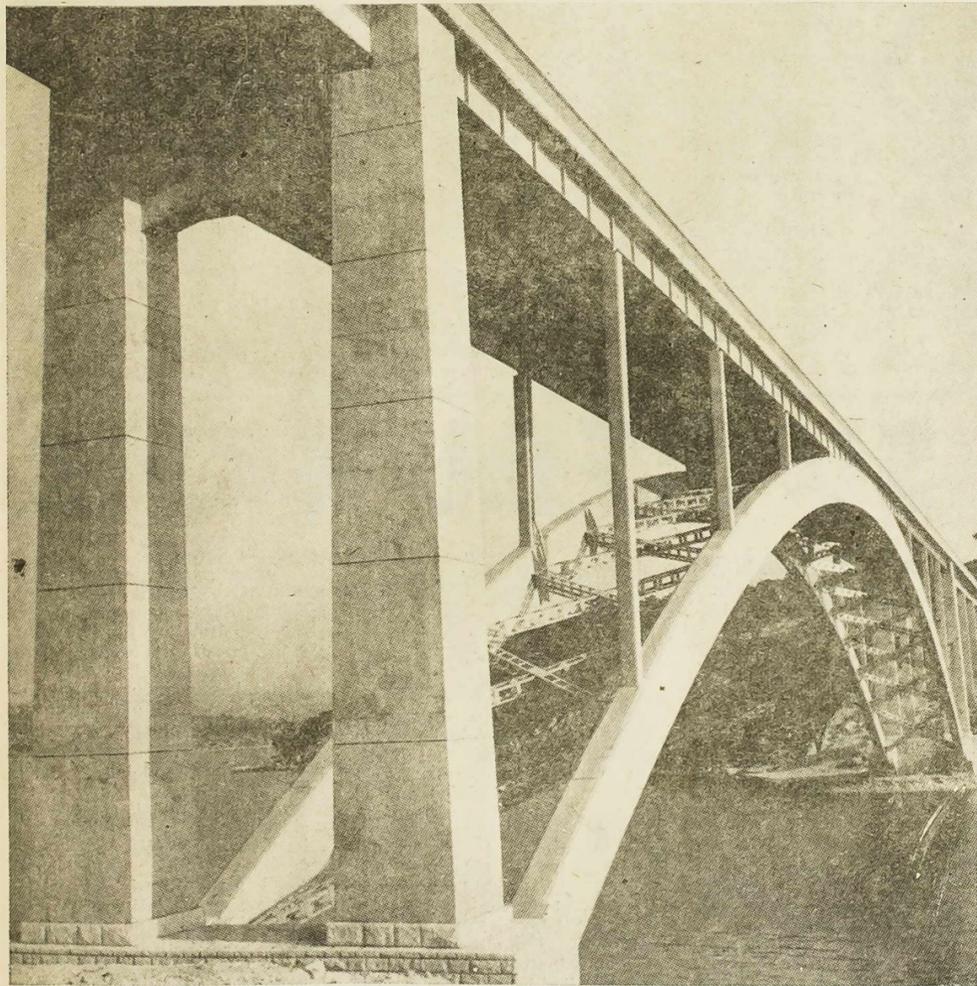
Šta ste poduzeli ili namjeravate poduzeti za daljnju egzistenciju ove institucije?

— S obzirom da su razlozi za razvijanje funkcije Centra u današnje vrijeme jednako tako aktuelni, a možda još i aktualniji, nego što su bili prije nekoliko godina, nismo se tako lako mogli pomiriti s nastalom situacijom. Zato smo tražili puteve na proširenju djelatnosti, koja bi trebala i mogla osigurati samofinanciranje. Glavni oslonac u tim traženjima čini kućna radinost. Ispitivanjem mogućnosti proširene djelatnosti, zasnivane najvećim dijelom na organiziranju kućne radinosti, daje nam nade da će Centar uspješno nastaviti radom, tj. da će uz uključivanje određenog broja žena u kućnoj radinosti (u gradu i na selu) moći razvijati proizvodnju određenih artikala široke potrošnje i suvenira, i time stvarati mogućnosti za njegovu osnovnu funkciju — domaćinsko prosvjećivanje.

Na čiju ste pomoć i suradnju naišli?

— Glavnu pomoć i podršku našli smo na Konferenciji za društvenu aktivnost žena šibenske općine, koja je zainteresirala ostale društveno-političke faktore. Možemo također istaći podršku koju su nam pružili Općinsko sindikalno vijeće, organi Skupštine općine, naši zastupnici u Saboru, Općinski komitet SK i Općinski odbor SS-RN. Posebnu pomoć i konkretne prijedloge dobili smo i od Konferencije za društvenu aktivnost žena Hrvatske.

(Nastavak na 5. strani)

DA JE UZ NJEGA JOŠ BAR NEŠTO PODIĆI

Na ulazu u dugi i vijugavi moreuz koji vodi do Morinja, plitkog i zatvorenog Jadrtačkog mora, nalazi se ovo djelo izvanredne arhitektonske i graditeljske vještine. Ovo je Morinjski most. Službeno ga nitko još nije krstio tim imenom, već je ono, kako to i inače biva, nastalo »samo od sebe«. Izgleda sasvim normalno da se naziva imenom kanala-moreuza.

Most je »prenio« preko mora jadransku magistralu. Otkrio je ljepotu krša, šume i mora. Preko njega prolazi dnevno stotine vozila. Sada, zimi, na most se malo tko osvrće. Ipak, za lijepih sunčanih dana, kad se pojedina vozila zaustave na kamenitom platou pored mosta, može se vidjeti ovaj objekt u svoj svojoj ljepoti i blagosti okolice.

A u vrijeme turističke sezone ovdje se zaustavljaju ljubitelji tišine. No, oni nemaju na raspolaganju ništa drugo osim prirode i osim onoga što sami ponese sobom. A kad im ništa ne pružamo, znači da od njih ne možemo mnogo ni dobiti. Naprotiv, dobijaju ipak samo oni. Slična je stvar i s mostom i predjelom oko Masliničkog ždrila, a tako će, izgleda, biti i sa dijelom šibenskog kanala preko kojeg se gradi novi veliki most.

Istina, ti objekti, sami po sebi dosta impresivni, nisu još i razlog da oko njih podižemo neke druge objekte. Ali, oni se nalaze u takvom prirodnom ambijentu koji zaslužuje tretman turističke i prirodne atrakтивности i odgovarajuću pažnju svih onih kojima je stalo do turističke afirmacije ovog područja i njegove potpune iskorištenosti i rentabilnosti.

J. Čelar

KOMENTAR

KAKVO JE DANAS

„SUNCE TUDEG NEBA...“

ZAPOSILJAVANJE U INOZEMSTVU DANAS NAS VIŠESTRUKO ZAOKUPILJA. ONO JE UNIJELO NOVI ELEMENT U KRETANJU RADNE SNAGE U NACIONALNIM I MEĐUNARODNIM RELACIJAMA. POSTAVILO JE NA DNEVNI RED CITAV NIZ PITANJA, NE S CILJEM OGRANICENJA TOGA TRANSFERA ILI »ZATVARANJA GRANICA«, VEĆ RADI OSIGURANJA ŠTO ADEKVATNIJIH UVJETA RADA NAŠIH RADNIKA U INOZEMSTVU, PREMA UVJETIMA RADNIKA DOTIČNIH ZEMALJA. TO SU PITANJA SVE RAVNOPRAVNIH ODNOSA I SVE MJERODAVNIJE OČJENE O VREDNOVANJU TOGA RADA, PITANJA JEDNAKIH UGOVORA ZA JEDNAKI RAD, TE PITANJA OSIGURANJA, ZAŠTITE I POTPUNOG LJUDSKOG DOSTOJANSTVA.

Ali, javile su se i »dileme«. Da li i dalje nastaviti tim putem, da li »otvoriti širom vrata«, ili uvesti neke čvršće »kriterije«?

Reforma je, istina, otkrila velike rezerve, materijalne i ljudske. Ona traži angažiranost i od svakog pojedinca. Ona treba stručnjake. Ali, za sada privreda nije u stanju da prihvati sve. Ondje gdje ona još nije u stanju da osigura bolje mogućnosti zarade, da pruži bolje uvjete i viši standard, ondje će oni i dalje stvarati viškove radne snage. I sami ti viškovi veoma su relativni, jer se i uvjeti brzo mijenjaju. Ali, sve dok to traje — trajat će i »odliv« te radne snage. Svako administrativno zasjecanje u taj problem, svaka ograničenja takve vrste, ne bi urodila pozitivnim rezultatima. Čaćanje ekonomske moći zajednice i svake pojedine radne organizacije samo će se po sebi nametnuti kao regulator te pojave.

Čini se, da je jedan primjer i ovdje sa našeg područja u tom pogledu veoma ilustrativan. On pokazuje potpunu ekonomsku uvjetovanost odlaska na rad u inozemstvo. Neka poduzeća iz Francuske tražila su, naime, kod nas radnike za rad u građevinarstvu. Mnogi radnici pažljivo su ispitili sve mogućnosti zarade na tom poslu. I zaključili su: ne, ne isplati se ići! Na istim poslovima, za isto vrijeme, ovdje se može više zaraditi!

Iz toga se vidi, a sigurno ima i drugih primjera, da »avanturizam« nije movens koji zahvaća jedan dio (čak se govori — znatni!) naših ljudi kad odlaze na rad u inozemstvo. Takvi prigovori mogli su se dosta čuti. Međutim, takav »avanturizam«, imajući valjda pred očima »laku zaradu«, već je odavno iščezao. Iluzija o tome sve je manje.

Ono čemu danas posvećujemo punu pažnju u rješavanju praktičnih strana problema rada izvan državnih granica, jeste postizanje garancija o ravnopravnosti i nediskriminatornom tretmanu naših radnika.

Našu komunu već su počeli

nazivati »pasivnom«, imajući prvenstveno u vidu financijske teškoće nekih radnih organizacija, relativno niske dohotke, a posebno situaciju same Općine. Istina, u našoj je komuni sada sve teže naći zaposlenje. Zato nije nikakvo čudo što je u protekloj godini Zavod za zapošljavanje radnika izdao 334 uputnice za rad u inozemstvo. I pak, nisu sve realizirane. Za drnišku općinu izdato je 262 uputnice. Dakle, ukupno 596 osoba moglo je otići da se zaposli u drugim zemljama. Od toga je bilo 180 žena.

Odlazak u SR Njemačku radi zaposlenja tražilo je 160 osoba, za Austriju 74. Na trećem je mjestu Švicarska (31), a zatim dolaze: Australija (25), Italija (15), Grčka (12), Holandija (1) i ostale zemlje (10).

Na kraju prošle godine, međutim, bilo je sa područja Šibenika i Drniša 928 novih zahtjeva (Šibenik 623, Drniš 305). Porast je veoma osjetan. Najviše kod nekvalificiranih radnika. Ali, treba imati na umu da je to bilo nakon prvih mjeseci reforme, kada su se očekivale još rigoroznije mjere oko zapošljavanja.

Radna snaga u Evropi danas je veoma pokretljiva i tome se ne treba čuditi. Težnja za višim standardom pokreće milijunske mase radnika mnogih zemalja. Turci i Grci sele u Italiju, Austriju i Njemačku. Talijani u Njemačku i Francusku. Mnogi Francuzi u zemlje Beneluksa. Nijemci opet u Švedsku, itd. Jugoslaveni sele širom Evrope, osobito oni u čijim je krajevima to već svojevrsna tradicija.

Visokorazvijene zemlje imaju gotovo stalan »deficit« radne snage, i pored svoje mehanizacije i automatizacije. Novu radnu snagu one traže prvenstveno radi zadovoljavanja potreba veoma razgranatih uslužnih djelatnosti, koje su, u stvari, rezultat određenog standarda.

Praksa ljudi koji u tim djelatnostima rade nije bez značaja za njihov kasniji rad u zemlji i za njihovo uključivanje u djelatnosti koje sami podižemo i proširujemo. Takvih primjera već dosta možemo sreći.

J. Čelar

To će vas zanimati

Trgovinske zavrzlake

NE ZAČUDITE SE ŠTO ČEMO VAM ODMAH NA POČETKU SKRENUTI PAŽNJU DA SE PRILIKOM ČITANJA OVOG OSVRTA NE SMIJETE »SLIJEPO« DRŽATI PODATAKA. NE, NE MISLIMO DA IH MORATE UZIMATI S REZERVOM, JER SU DOBIVENI NA VJERODOSTOJNOM MJESTU, ALI... U PITANJU JE VRIJEDNOST DINARA. NAIME, POZNATO JE DA JE NAŠ DINAR IZ GODINE U GODINU GUBIO NA SVOJOJ VRIJEDNOSTI...

Da ne duljimo, prijeći ćemo odmah na stvar: 1962. godine na području naše komune građani su se mogli poslužiti u 225 prodavaonica. U tim prodavaonicama bila je zaposlena 821 osoba, a zahvaljujući i njihovu nastojanju prometnuto je robe u vrijednosti od 8 milijardi i 11 milijuna dinara. To je godišnje prosječan promet po jednom uposlenom iznosio 9 milijuna i 758 tisuća dinara.

Došli smo i do podatka da je 1963. godine u našoj komuni radilo 16 prodavaonica više nego godinu dana prije, dok se broj zaposlenih povećao na 894. Te je godine, prema službenim podacima, promet u šibenskoj trgovini iznosio 9 milijardi i 240 milijuna dinara, a to drugim riječima znači da je prosječan promet na jednoga zaposlenog iznosio 10 milijuna i

337 tisuća dinara. »Preskočite« ćemo 1964. godinu i zabilježiti samo »ostvarenje« šibenske trgovine u 1965. godini, kada su radile 272 prodavaonice. U njima je bilo 912 zaposlenih osoba, a prosječan promet po jednom zaposlenom iznosio je 17 milijuna i 897 tisuća dinara — čak blizu 5 milijuna dinara više nego 1964. godine.

Podaci koje smo iznijeli u ovom kratkom osvrtu mogu biti veoma zanimljivi, a naročito s obzirom na stvarnu vrijednost dinara u godinama o kojima je ovdje riječ. (B)

GODIŠNJA KONFERENCIJA SAVEZA OMLADINE ŠIBENIK

Izvještaj - nije učinjeno sve

U subotu, 5. veljače 1966. godine, održana je u Domu JNA općinska konferencija Saveza omladine Šibenik. Konferenciji su prisustvovali i Vladimir Pezo, sekretar CK SO Hrvatske, Vukašin Kotur, član predsjedništva KK SOH Split, Cedo Palak, sekretar Općinskog komiteta SK Šibenik, Ante Milošević, predsjednik Općinskog odbora SSRN Šibenik, Ljudevit Lušić, tajnik Općinskog sindikalnog vijeća i naši poslanici Paško Periša, poslanik Saveznog vijeća Savezne skupštine, i Josip Ninić, zastupnik Republičkog vijeća Sabora. Pored toga, konferenciji je prisustvovala i delegacija omladine oblasti Trenčína iz Čehoslovačke i 165 delegata iz omladinskih aktivna naše općine. Poslije višesatne diskusije izabran je novi Općinski komitet Saveza omladine. Predloženo je da se predsjednik bira na jednoj od sjednica plenuma Općinskog komiteta.

UČESĆE MLADIH U ORGANIMA UPRAVLJANJA, REČENO JE U IZVJEŠTAJU KOJI JE PRETHODNO DOSTAVLJEN SVIM DELEGATIMA I GOŠTIMA, DOŠLO JE DO IZRAŽAJA NAROCITO OTKAD SU OBAVLJANI ZADNJI IZBORI ZA RADNIČKE SAVJETE, JER JE TADA U NJIH BIRANO 120 MLADIH PROIZVODACA. ALI, ZAPAZENO JE DA TI OMLADINCI JOŠ UVIJEK NEDOVOLJNO POZNAJU SVOJ KOLEKTIV I ZBIVANJA U NJEMU. OSIM U ORGANIMA UPRAVLJANJA, DOBAR DIO OMLADINE UKLJUČEN JE I U RAD RAZNIH KOMISIJA, SAVJETA I VIJEĆA PRI SKUPŠTINI OPĆINE, TE U UPRAVNIM ODBORIMA ZADRUGA I SAVJETIMA ŠKOLA. I OVDJE, A POSEBNO U ŠKOLAMA MLADI NISU NAŠLI SVOJE MJESTO ILI PAK ADEKVATAN SADRŽAJ RADA.

Učenicice Medicinske škole: kažu da su njihovim radom zadovoljni

Omladinu očekuju

I PORED NIZA USPJEHA ŠTO IH JE U PROŠLOJ GODINI ZABILJEŽIO SAVEZ OMLADINE ŠIBENSKE OPĆINE, UOCENE SU IZVJESNE SLABOSTI KOJE SU U PRILICNOJ MJERI SPRECAVALE DA SE OMLADINA VIŠE AKTIVIRA U PRIVREDNOM I DRUŠTVENOM ŽIVOTU KOMUNE. U REFERATU O NAREDNIM ZADACIMA IZNEŠENA SU DVA DO TRI ZNAČAJNIJA PROBLEMA O KOJIMA BI TREBALO VIŠE VODITI RACUNA I RIJESITI IH NA NAČIN KOJI CE NAJBOLJE ODGOVARATI STVARNIM POTREBAMA I MOGUĆNOSTIMA OMLADINE.

Prvenstveno je riječ o aktivnosti mladih u privredi. S radom omladinskih organizacija ne možemo biti nekako zadovoljni. Sam podatak da od 24 omladinske organizacije aktivno djeluje samo deset — dovoljno govori o potrebi jačeg angažiranja svih društveno-političkih faktora, pa i Saveza omladine. U sadašnjim uvjetima privrednog razvoja prvenstveni zadatak svih tvorničkih komiteta treba da bude usmjeren na aktiviranje omladinskih aktivna po pojedinim pogonima. Na osnovu diskusije koja se vodila na nedavno organiziranom seminaru CK Saveza omladine Hrvatske zaključeno je da se u radnim kolektivima, ondje gdje postoje uvjeti formiraju omladinski aktivni po smjenama. Takva organizaciona forma jedino je moguća u današnjim uvjetima i ona se može provesti samo uz punu pomoć ostalih političkih faktora, u prvom redu Saveza komunista i sindikalne organizacije. Dosadašnje slabosti koje su se očitovale u aktiviranju omladine u organima radničkog i društvenog upravljanja upravo su rezultat odsustva društveno-političke afirmacije omladine.

Ocjeni djelovanja omladinskih organizacija na selu posebno mjesto dato je u referatu. Određene specifičnosti života na selu zahtijevaju i sa svim novi pristup u rješavanju omladinskih problema. S obzirom da postoji 55 omladinskih aktivna u kojima je uključeno oko 4 tisuće omladinaca i om-postaje iz dana u dan sve akut-

ladinki nesumnjivo govori o potrebi pružanja veće pomoći u pronalaženju mogućnosti jačeg aktiviranja mladih u oblastima društvenog života na selu. Činjenica je, međutim, da se njihovim problemima malo tko bavi i da su prepušteni sami sebi. A upravo je njima potrebna pomoć starijih aktivista. Nadalje, u poboljšanju ekonomskih uvjeta života na selu, koji umnogome usporavaju rješavanje životnih pitanja omladine, moguće je naći izlaz iz sadašnje situacije. Da bi se to ostvarilo, potreban je, kako je istaknuto u referatu, dugoročan plan poslova i akcija.

Omladini treba više nego dosad dati priliku da aktivno sudjeluje u svim organima našeg društvenog života, u podružnicama Socijalističkog saveza, u organima Skupštine općine, na zborovima birača i sličnim institucijama. Za njihovo angažiranje prethodno im je potrebno dati više povjerenja, jer pojave na planu borbe za izgradnju socijalizma i socijalističkih odnosa mnogo zaokupljaju mlade. Iz takvog nazovimo nepovjerenja i proizlazi podatak da u dvanaest seoskih osnovnih organizacija Saveza komunista nije zastupljen ni jedan omladinac. Ima i takvih primjera gdje omladinci postaju vječni «kandidati», što uvjetuje njihovu pasivnost, a s druge strane u SK primaju se osobe sa daleko lošijim moralnim i radnim kvalitetama.

Pitanje zapošljavanja mladih oko 4 tisuće omladinaca i om-postaje iz dana u dan sve akut-

nije. Pri Zavodu za zapošljavanje prijavljeno je oko 400 omladinaca i omladinki koji traže posao, od kojih većina ne posjeduje nikakve kvalifikacije. Dobar je broj i onih koji sa diplomom o završenoj srednjoj školi nije u stanju naći zaposlenje, unatoč nedovoljnoj kadrovskoj strukturi koja je dobro poznata mladima. Isto također stvara izvjesno nepovjerenje kod mladih ljudi.

Nakon donošenja privredne reforme, rečeno je u referatu, u svim školama drugog stupnja odvijala se značajna aktivnost na planu poboljšanja kvalitete nastavnog rada. Mreža škola drugog stupnja ne zadovoljava želje učenika, a niti potrebe naše privrede. Smatra se da je sazrela situacija o otvaranju srednje tehničke škole, što je nepobitno pokazala i anketa provedena među omladinom. U referatu se nadalje pleđira na oživljavanje rada razrednih zajednica, s tim da komisijski za školsku omladinu koja će djelovati pri Općinskom komitetu provodi konkretne akcije u jačanju političke i društvene uloge omladinskih organizacija. (ij)

Iako je želja većine mladih da nakon završenog osnovnog školovanja nastave učenje u školama drugog stupnja, ipak tu i tamo nailaze na teškoće s obzirom da takve škole nisu u stanju da prime sve kandidate, a izvjestan broj je prisiljen da se zadovolji svjedodžbom osmogodišnje škole. Pored osnovnog i stručnog obrazovanja, ideološko-političkoj aktivnosti nije se svagdje posvećivala jednaka pažnja. Politički rad nije programiran, izuzev nekih škola i radnih organizacija, te omladinskih organizacija u Prvić-Luci i Gornjem Danilu. U ostalim organizacijama te su aktivnosti bile sporadične i nesistematske. Omladinska politička škola bila je jedno od ustaljenih oblika takve aktivnosti i kroz tu instituciju prošlo je stotinu omladinaca i omladinki. I naučne grupe po pojedinim školama dale su vrijedne rezultate, a posebno komitet Saveza omladine na Gimnaziji. Ideološko-političko obrazovanje provedeno je i kroz Centar za predvojničku obuku, u kojem je u tri grupe organizirano više od trideset različitih predavanja i razgovora. Dobri rezultati u prvom redu pripisuju se pojačanoj brizi i podršci Općinskog komiteta Saveza omladine.

Bez pretjerivanja može se konstatirati da je problem kulturno-zabavne aktivnosti zaokupljao gotovo sve omladinske organizacije i aktivne. To pitanje je ponegdje bilo dobro riješeno. Objektivne teškoće i nedostatak financijskih sredstava nisu jedini razlozi da u cjelini kulturno-zabavni rad nije uspio. U većini slučajeva oni leže u nerazumijevanju i slabom pružanju pomoći od strane nadležnih općinskih organa i institucija. Nedostaju domovi, čitaonice i slične prostorije u kojima bi se okupljala omladina u slobodno vrijeme. To je naročito izraženo na selu, iako ni u Šibeniku stanje nije ništa bolje. Jedino mjesto gdje se omladina na selu okuplja čine osnovne škole, ali i one su toliko dotrajale da mogu pružiti minimum onoga što omladina traži. U nekim selima osnovna su kulturno-seljatička društva i sekcije, čija se aktivnost odvijala kroz razna takmičenja, bilo to za Dan mladosti, bilo za druge prazničke dane. Uz Dan mladosti profederaliziralo je neko-

(Nastavak na 5. strani)

KOZERIJA

KOLIKO VRIJEDI MOMAK OVDAŠNJI?

Jednom sam, bilo je to sredinom prošle godine, napisao nekoliko misli o utjecaju fenomena našeg vremena — malog ekrana — na čovjeka: rukovodioca, potčinjenog, društvenog radnika...

Otada su krovovi gradskih kuća sve umorniji pod teretom antena. — Sta imate protiv našeg standarda, a? — pitam ja vas.

Neka televizijskih antena, osobnih automobila, neka plodova civilizacije i rezultata »visoke noge«. Svemu pošteno zaradenom kapa dolje!

Ali, o tome ne želim diskutirati. Ispričat ću vam, radije, nekoliko sličica koje je ustvario, zapisao, život naš svagdašnji, ovo naše vrijeme televizijsko.

Održava se sastanak osnovne organizacije Saveza komunista. Ponedjeljak. Ova organizacija, naime, održava svoje sastanke svakog prvog ponedjeljka u mjesecu, s početkom u 18 sati. Članovi su platili članarinu, a zatim je sekretar otvorio sastanak — oko 18.30. Nakon uvodnog izlaganja druga sekretara o rezultatima provođenja privredne reforme u komuni razvila se tiha diskusija. Oko 19 sati polovica članova je počela provirivati kroz lijevi rukav kaputa. To je uočio i drug sekretar, pa je i on pogledao na sat.

— Evo, drugovi, sad ćemo biti gotovi — ohrabri on nestrpljivo članstvo.

— Znam, duže sekretaru, ali ti stanuješ blizu. A šta ćemo mi koji za deset minuta ne možemo stići.

— Budite malo strpljivi, drugovi! Javlja li se još tko za diskusiju o ovoj tački.

— Ja bih nekoliko riječi — javi se neka drugarica.

— A, ne može! Ja odoh, a vi kako vam drago — protestirao je jedan.

Za njim, na isti način, reaguju i drugi.

— Dobro, drugovi, za ovaj put dosta. Zaključujem sastanak — reče sekretar, i prvi obuče kaput i ode.

Sutradan sretno sekretara onaj drug što stanuje dalje i bez pozdrava ga prekori:

— Jedva sam stigao na polovicu sportskog pregleda. Da znaš da nisi drug. Nego, hajde da mi promijenimo dan održavanja sastanka. Reci-mo, u utrok!

— Ne može. Televizija ima slobodan dan, a ja želim da se malo odmorim i odem sa ženom u kino.

— Dobro, a mi odredimo srijedu.

— Znaš, malio me drug Vojo da srijedu izbjegnem zbog neke televizijske emisije koju on s porodicom od utancine analizira. Radi se o nekoj muzičkoj emisiji.

I nisu se složili.

Druga priča na istu temu odnosi se na omladinu. Radnja ove storije odigrava se subotom uveče. Priridili mladići i djevojke zabavu s plesom. Mislim da je to bio neki maturantski ples. Mladost se lijepo zabavljala, kako to i odgovara njenu uzrastu, kad negdje oko 21 ili 22 sata polovica mladića ostane bez svojih plesnih partnerica. Udruže se i požure u potragu. Sve su pretražili, čak i sanitarne uređaje. No, djevojčkama ni traga ni glasa.

— Proverimo u garderobi. Ako su im tamo kaputi...

Iskoriste tu ideju i konstatiraju da su djevojke izašle.

— Sigurno su se dogovorile s mangupima iz druge škole. Obucimo kapute i trkom do suprotnog tabora — predložio jedan.

Složise se.

Bilo je uzalud. Njihovih djevojaka tamo nije bilo. Ali iz osvete, ostali su da se zabavljaju s djevojkama iz druge škole.

Njihove djevojke su se poslije sat vremena ipak vratile. Za njihovim stolovima nije bilo kavalira.

— Otišli su s drugima — konstatira jedna.

— Ali, ovdje su sve kolegice — na to će druga.

Ubrzo su se vratili i kavaliri. Ozlojeđeni na postupak svojih drugarica sjedoše za drugi stol.

— Šta se desilo, te objesiste noseve? — priđe im s pitanjem jedna od »izbjeglica«.

— Ništa. Gledajte vi svoj posao, a nas pustite na miru — odgovore uvrijeđeni mladići.

I tako se poremetiše dobri odnosi. A znate li zašto: djevojke su »trk-nule« da pogledaju epizodu »Dr Kildare-a«.

— Pet mladića ovdašnjih dajem za jednog Richarda Chamberlenda — reče djevojka i uzdahne duboko.

N. Marinković

MLADI SU MEĐU NAMA

SHVATLJIVO JE DA NAS MLADA GENERACIJA ZAOKUPLJA SA SVIM SVOJIM PROBLEMIMA. RAZUMIJE MO NJENU TEŽNJU, DINAMIKU, IDEJE I SPECIFIČNE PREOKUPACIJE, JER JE SVJE TO DIO NAS, DIO NASE DINAMIKE, NAŠEG RITMA. SAMO, U TRAZENJU PUTEVA KOJIMA SE MLADI KRECU I ISPOLJAVAJU SVOJE MANIFESTACIJE MI PONEKAD SUVIŠE APSTRAHIRAMO, SUVIŠE ODVAJAMO PROBLEME I ŽIVOT NJIH SAMIH — OD ONIH »NAŠIH«.

Prilikom jednog omladinskog savjetovanja mladi diskutant je smatrao za potrebno da naglasni kako omladina u radnim kolektivima veoma malo zna o privrednoj reformi, kako joj se

i oni u vezi sa proizvodnjom, pojedini problemi i stavovi, pa nedovoljno objašnjavaju. No, pravilno je reagirao drugi diskutant kad je rekao: »Pa zar smo mi nešto posebno? Zar mi nismo članovi svojih kolektiva i zar na nama ne leže isti zadaci kao pred čitavom organizacijom? ...«

Iz toga odgovora nazire se ono najbitnije u radu omladine danas: njena ANGAŽIRANOST. Omladina je svjesna da se angažiranje od nje traži. Ona u tom pogledu nikad nije ni iznevjerila: ni kad su bile poplave, ni kad su harali potresi, ni kad su se gradile pruge i tvornice. Današnje vrijeme nije potisnulo taj entuzijazam. Samo, on se možda ispoljava u više vidova nego ikada dosad.

Ako danas omladina traži nešto specifično svoga, onda je to rezultat njenog položaja u socijalističkoj zajednici, koja je prije svega mlada, i to ne samo fizički — nego i po svojim stremljenjima.

U kratkom obilasku kroz naš grad, posjetili smo nekoliko radnih mjesta na kojima se sreću

mladi ljudi. Svi su oni srdačni, jednostavni, veseli i ozbiljni, zainteresirani i otvoreni.

Susreli smo jednu grupu učenica Srednje medicinske škole na njihovoj svakodnevnoj praksi u Medicinskom centru. Na Internom odjelu bolnice one se brinu o bolesnicima pažnjom koja zadivljuje i koja je ganutljiva. Sve su one i jednako dobre učenice. U jedanaest sati svakoga dana skidaju svoje bijelo — plave »uniforme«, napuštaju bijele hodnike i spremaju se za popodnevnu nastavu. Sestra instruktorka, s kojom smo izmijenili nekoliko riječi, rekla nam je da te mlade djevojke zaslužuju svaku pohvalu. I bolesnici su zadovoljni njihovim radom i vole ih.

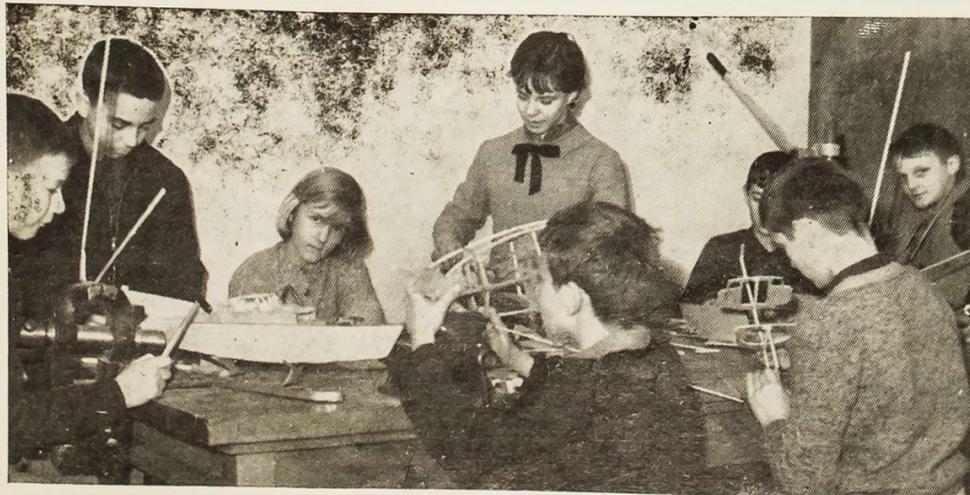
Drugo mjesto koje smo posjetili bilo je manje tiho i manje čisto i nije bilo neopasno. U poduzeću »Luka«, na vrhu jedne od mosnih dizalica, susreli smo dva radnika: varioca Slavka Perkovića i mehaničara Antu Jurasa, predsjednika omladinskog aktivna. Rade i nemaju mnogo vremena za razgovor. Trebalo je što prije osposobiti dizalicu, jer ta mašina ne smije

mirovati; teret ne smije čekati. Omladinska organizacija ima oko 50 članova. Njen predsjednik nije mogao na općinsku omladinsku konferenciju, jer taj posao nije mogao ostaviti. Poći će drugi. Više njih završilo je političku školu i sada se aktivno uključuju u društveno-politički rad.

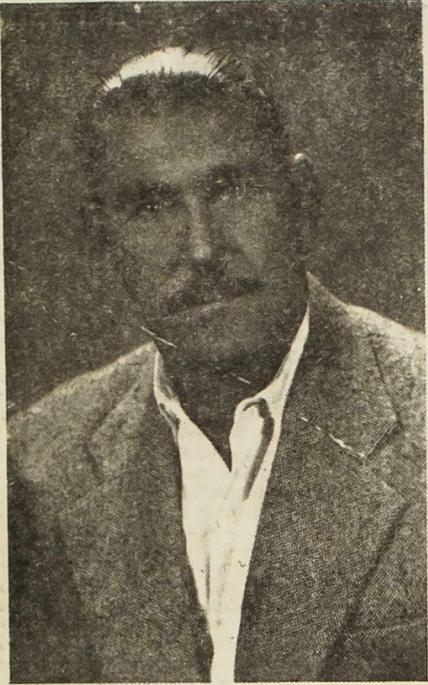
U klubu Narodne tehnike, u sekciji brodo-modelara, naišli smo na najmlađe omladince. Oni su veoma bučni. Govore svi u jedan glas, gestikuliraju, nemirna su duha. Ali na svojim modelima rade s najvećom ljubavi, s puno smisla i volje. Ta aktivnost, za koju se ne može kazati da predstavlja obično »igranje«, koristi im višestruko. Njihove su ruke već vješte i radne navike koje ovdje stiču neće biti uzaludne: ni za školu, ni za kuću, ni za zajednicu. Kad bi imali više mogućnosti, mogli bi ostvariti još mnogo svojih ideja. Ali, ni ovako nisu nezadovoljni. Dobar dio vremena orovode u ovoj prostoriji i nitko nema vremena za dangubljenje po ulici.

To je samo nekoliko sličica iz života mladih. Nekoliko misli. Ima ih još mnogo, jer mladi su među nama. Njihovi problemi su i naši vlastiti.

J. Celar

U društvu Narodne tehnike

Rođen u Šibeniku, Oton Koštan se već godine 1930. ukrcao kao pomorac na jedan od brodova bivšeg Jugoslavija — na »Vojvodu Putnika«. Glavne pomorske linije bile su im Jadran-Južna Amerika, Indija — sjeverna Evropa. Često praćeni ulikom ciklona, šibani kišama i nesmiljenim zrakama sunca, brodovi na kojima je plovio O. Koštan bili su često izloženi opasnosti i nedaćama pomorskog života. I tako iz dana u dan, iz godine u godinu — legenda o »kruhu sa devet kora« došla je svoj puni sadržaj. Ona je za Koštana postala živa stvarnost.

Drugi svjetski rat zatiče Otona u luci Marselja. Njegova »Kostrena« — nalazila se vezana među dva-desetak drugih preokoeanskih brodova kad su prve sirene dale znak za uzubnu od zračnog napada neprijateljskih aviona. Pale su prve bombe, a s njima i prve ljudske žrtve. Uz kanonadu protivavionskih topova oglašile se i ljudski jauci sa svim svojim prokletsima i panikama...

»No, odmah po završetku bombardiranja« — priča Oton — »otplovismo za alžirsku luku Oran — gdje se nalazio na sidrištu jedan dio francuske zlatne flote. Tu smo dočekali kapitulaciju Francuske, a nešto kasnije

Nije nas htjela - nismo joj ni dugovali ništa

napad engleske mornarice na francuske ratne brodove u luci, koji se nisu htjeli priključiti savezničkoj floti u borbi protiv njemačko-italijanske fašističke agresije... «

»A dalje, Otone?« — podstakne ga radoznalo.

»Gdje ste odatle otplovlili?«

»Odatle pod istim okolnostima u Kazablanku« — odvratni on. »Sedam uzastopnih dana zračnih napada. Čekali smo novo naredenje, a ono nikako da stigne. Osmog dana otplovismo za Sjevernu Ameriku — a zatim, s tovarom sumpora za Indiju. No, na povratku u Ameriku nas četvorica mornara predemo na grčki brod »Panteon«. Nakon utovara ratnog materijala i živežnih namirnica krenemo njime u konvoju za Skotsku. Usprkos opasnostima od njemačkih podmornica, na određite smo stigli u punom sastavu. Tako smo na toj liniji izvršili nekoliko uzastopnih putovanja. Iz Amerike u Englesku s tovarom ratnog materijala — a obratno više prazni nego s bilo kakvim teretom. No, kad i Amerika stupi u rat, opasnosti se »preko noći« udvostručile. I, mada smo ubuduće plovili u pratnji ratnih brodova, napadi njemačkih podmornica postali su svakodnevna pojava, jedna neminovnost. Pojedini brodovi iz konvoja nestajali su u dubinama Atlantika kao aveti. Staviše, od stotinu brodova konvoja — ponekad ni polovina ne bi stigla na određite. Podmornice su se pojavljivale najviše u zalaz sunca ili u ranu zoru. Iznebuha poput utvara... «

»Pa ti si se, kako vidim, nalazio u pravom ratu, Otone?« — našalji se.

»Vječito gonjeni po morskim pučinama — i nikada siguran da ćeš stići na svoj cilj. A ni gdje će se naći tvoj grob... «

»Gotovo nikada!« — klikne on, ne u nekom lažnom zanosu, već kao čovjek koji još jednom proživljava svoju Golgotu — vidno uzbuđen, s opuštenim mišićima na licu, na kojima kao da se još zapažaju naslage morske soli.

»I što dalje, sve teže, zar ne?«

»Smrt nas nije htjela, dragi moj« — reče on smiješeći se. »Nismo bili njeni dužnici« — doda.

»To znači da je »Panteon« plovio pod sretnom zvijezdom?«

»A, vraga. Kasnije sam prešao na »Olgu Topić«, a plovidba se odvijala na isti način: onoga pred tobom pogodi torpeda, onoga pozadi također, a mi produžimo neostećeni dalje. Nema stajanja ni skupljanja brodolomaca, mada ti se srce kida od boli, i mada bi kao

čovjek želio pomoći svojim nesrećnim drugovima — koji traže pomoć.«

»To ne mogu shvatiti, duže Koštane« — podvučem negodujući. »Napustiti drugove u nevolji... «

»Ako i tebe pogodi torpeda, što će tebi pomoći? Nema iz samilosti ništa. Ratni materijal i živežne namirnice, sve je to moralo stići i na svoje mjesto i na vrijeme. Uostalom, u sastavu svakog konvoja nalazio se pozadi jedan bolnički brod sa znakovima crvenog križa, koji je skupljao nesrećene mornare. Na dugačkim matkama sa strane spustio bi mrežu — »hvataljku«, pa tko se onog časa uhvati — vesela mu majka, a tko ostane, bilo zbog toga što se nalazio daleko, bilo zbog toga što je bio osamučen pa nije uspio, njemu je odzvonilo. A kakvih divnih drugova je bilo!«

»I tako do svršetka rata? Bez rupe na brodu?«

»Da. Samo jednom prilikom, u drugoj polovini 1942. godine, negdje na pola puta između Amerike i Evrope, pred sam mrak izroni njemačka podmornica na površinu, ne više od stotinu metara udaljeno od našeg broda. Pomislili smo toga časa da je s nama gotovo, napustila nas naša stara sreća. Ali ratni brod iz naše pratnje otvori na nju brzu paljbu — i nje nestade. Da li je bila potopljena ili se povukla iz dometa topova — tko bi to znao. No, i tada smo bili više nego sretni. Jednom drugom prilikom našli smo se u Tarantu. Baš toga dana, kao prvi naš trgovački brod, izvjesimo novu zastavu s petokrakom. Kad evo napada iz zraka, a luku puna brodova svih kategorija. E, to je, bogami, bio doživljaj svoje vrste! Koliko je tu brodova bilo potopljeno! Pogadali su, kuhini sinovi, one najvrednije, s tovarima benzina i nafte (a o ratnim brodovima da se i ne go-

voril) Caskom se zapali more u luci (a i mi smo se nalazili u tome plamenom obruču). Mrtvi i ranjeni plivaju na sve strane. Dozivanja, jauci, kletve — na svim stranama. Eto, rekoh sam sebi — tko nije vidio pravi pakao, neka dođe ovamo, ovdje će ga vidjeti u pravom obliku.«

»Dakle, ni toga puta sreća vas nije napustila?« — upitah za vrijeme stanke.

»Ne, ni toga puta. Malo straha i pokoja mornarska kletva — i to je bilo sve. Koga smrt neće — neće, mada smo je ponekad i željeli. Sjećam se jednog našeg konvoja od koga je samo deset od sto brodova stiglo na svoje određite u luku Murmansk... «

— I dalje. Sta je bilo dalje?

»Izvini, ali o tome ne želim pričati. Previše je jezivo i krvavo.«

»I tu bi bio kraj?«

»Kraj ove strašne, a ako hoćete, pomalo i čudne priče nalazi se u Trstu. Godine 1945. plovili smo prema toj luci s tovarom živežnih namirnica i maraga za našu armiju i naš narod. No, pred samim ulazom u luku američki brod, drugi po redu iz našeg konvoja, naiđe na minu i potone. Jadne životinje, zaplivaše oko broda tražeći spasa. Ali, mnoge su svršile na dno skupa s trojicom mornara. U Trstu se iskrcam s broda i nakon dugog vremena povratim natrag u Šibenik. Sagnem se i poljubim rub obale kao dijela svoje rodne grude. Ali ni to nije išlo bez suza. A sada, kao što vam je poznato, nalazim se na bolovanju, jer sam na brodu »Baru« u luci Burgasu prelomio nogu. No, kad se oporavim, kad ozdravim... Naravno, ponovo ću na more. Ta to je sudbina svih nas mornara. Dakle, kao što vidite, kraja nema.«

Petar Bilišić

Toplo i osjećajno srce Bukovice

Bilo je to 20. siječnja ove godine. Kistanjskoj pošti stigao je telegram. Na uskoj papirnatoj traci malo riječi, ali bolnih: »Umro u Beogradu Nikica Opačić, obavijestite njegovu ženu.«

— Teško je bilo čitati telegram, a uručiti ga ženi — još teže, jer je iza Nikice ostalo četvero djece, nezbri- nute, na posjedu vrlo škrtom — reče nam Mirko Đurić, matičar kistanjski. S obzirom na prilike u porodici umrlog druga, kaže dalje Mirko, napisao sam pismo sekretaru organizacije SK u Biovičinu Selu: »Rade, umro Nikica, odredi dva druga da krenu u Beograd, radi prijeweza posmrtnih ostataka našeg druga. Troškove prijeweza i sahrane snosit ćemo mi.«

Iako je bilo neprohodno, jer je saobraćaj bio prekinut zbog visokog snijega, brzo su stigli drugovi iz Biovičina Sela, koje je 12 kilometara udaljeno od Kistanja. Nakon kraćeg dogovora otputovali su u Beograd. Organizacija SK Biovičina Sela preuzela je na sebe brigu da svoga člana, dobrog druga i vrijednog radnika, sahrani u rodnom mjestu.

Istog dana poslan je telegram rođacima i drugovima pokojnog Nikice koji žive u Beogradu. Dok su drugovi stigli u Beograd, mještani Nikica Malbaša mnogo toga je pripremio, tako da se posao oko prijeweza umrlog obavio veoma brzo.

Sve troškove prijeweza i sahrane, koji su iznosili 234.000 dinara, snosili su članovi organizacije SK Biovičina Sela i ostali mještani. Pored toga, organizacija je odlučila da ženi i djeci pokojnog Nikice Opačića dade pomoć u iznosu od 300.000 dinara. A drugovi iz Biovičina Sela koji žive i rade u Beogradu, Zemunu i okolici pridružili su se toj humanoj akciji i poslali pomoć porodici N. Opačića od 100.000 dinara.

Organizacije SK susjednih sela Nunića i Modrina Sela također prikupljaju priloge za pomoć porodici umrlog.

Nikola Opačić pok. Jovana rođen je prije 48 godina u Biovičinu Selu, u gnijezdu veoma siromašne seljačke porodice. Od svojih mladih dana morao je zarađivati za svoje uzdržavanje i pomaganje roditelja. Naradio se i namučio, služeci u najmu kod imućnijih seljaka i odlazeći na sezonske radove u Zagreb, Beograd i druga mjesta. Zarana se pridružio borcima za radnička prava. Po izbijanju ustanka 1941. godine pridružuje se NOP-u i aktivno pomaže u svim vidovima. Početkom 1942. godine određen je za kurira pri relejnjoj stanici u Biovičinu Selu. U redovima NOV nalazio se od svibnja 1943. do oslobođenja zemlje. Poslije demobilizacije iz JNA bio je odbornik mjesnog NO, predsjednik Narodne fronte i član ostalih društveno-političkih organizacija. Član KPJ postao je 1944. godine.

Budući da je bio vrlo siromašno stanja, a na osnovu ratnih zasluga i poslijeratne aktivnosti, stekao je pravo na stalnu državnu pomoć.

Odavno je bolest nagrizala njegov iscrpljeni organizam. Tražio je lijek u kninskoj bolnici, a zatim u Beogradu. Svega tri dana proveo je na klinici jedne beogradske zdravstvene ustanove. I tu se njegov život ugasio.

Sahrani koja je obavljena u Biovičinu Selu prisustvovali su svi članovi organizacije SK i brojni mještani. Od pokojnog druga nad otvorenim grobom oprostio se Mirko Đurić.

Na grob Nikice Opačića položeni su vijenci Općinskog komiteta SK Knin, Udruženja boraca NOR-a općine Knin, Općinskog odbora SSRN, kao i vijenci svih mjesnih organizacija Biovičina Sela.

A. M.

Reportaža

Nema više Kristine

Kad god prođem pored dvorišta male napuštene kuće, sjetim se Kristine. Učini mi se da će toga časa izići iz svojih vrata, zaželjati mi se dobroćudan osmijeh »dobro jutro« i početi na svoj svakodnevni put prema tržnici, uvijek u isto vrijeme. Zamislim opet da ću je negdje usput sreći kako s nekom susjedom izmjenjuje nekoliko riječi ili da ću je vidjeti kako navečer zaključava vrata svojeg dvorišta, koja joj je netko upravo bio popravio i pripremio da ih ofarba.

Ali, vrata su ostala nedovršena. Nešto škrtog povrća u malom vrtu već je uvenulo. Klonulo je i cvijeće u nekoliko starih vaza. Presušila je stara »kamena« . U kući naveče više ne gori svjetlo. U tom malom krugu života zavladała je tišina, jer, u stvari, on kao da je tu dugi niz godina samo tinjao.

Nema više Kristine. To svi znaju. Pa ipak kao da je to svima nekako nestvarno, nemoguće im je to shvatiti. Otišla je tiho kao što je tiho i živjela.

Prije nekog vremena vidio sam je na ulici. Išla je polaganim korakom, pridržavana od susjeda. Vraćala se iz bolnice.

»Nije mi ništa, sinkol Rekli su mi da mi nije ništa! Idem kući«. Loše je izgledala u licu, veoma loše. Slabo se nasmijala. Disala je teško. Bio je to posljednji put kako sam je vidio živu. Tri dana kasnije bila je mrtva... Onoga dana nije rekla istinu. I sama je znala da je teško bolesna. U njenu samotnom životu bojala se toga. Bojala se da ostane sama, bolesna, napuštena. Znala je to kazati i svojim susjedima dok je bila živa. Mnogi su je smatrali čudnom, suviše povučenom ženom, koja nikome ne želi pružiti priliku da zna »njena posla«. A samo je ona znala kako je živjela sam u »praznoj kući« — punih petnaest godina nakon smrti muža. Nitko nije znao za njene besane noći. Hladne zimske noći. Nitko nije znao koliko su njena odricanja. Nitko nije gledao njene suze. Nitko nikada nije zakoraknuo u njenu sobu u kojoj je izgledalo kao da je život stao prije

trideset godina. Podnosila je sve to. Bila je ponosna. Nije vapila ni za čijom pomoći. Ali nije mogla uvijek izdržati. Bila je žena. Obična žena, meka srca. Znala bi samo reći: »Sama sam svitu moj, sama. Tako ću i umrijeti... « Okretala bi glavom da se u njenim krupnim očima ne primijete suze. Ali, nikada je vjera u život nije napustila. Zato mi onog dana i nije rekla istinu.

Umrla je jedne vrlo hladne noći. Jedna djevojka, koja se slučajno tada nalazila kod nje, vidjela je da joj prozor još uvijek svijetli, pa je prestrašeno pokućala na vrata. Više nije svijetlilo, rekla je, »dodite, pala je sa kreveta!« Bio je tačno jedan sat poslije pola noći...

Našli smo je na podu. Nije više davala znakove života. Sve što smo mogli učiniti za nju bilo je da je podignemo na krevet i da obavijestimo liječnika dežurne službe. »Srčani udar, najvjerojatnije«, rekao je liječnik. »Smrt je bila gotovo trenutna... «

Susjedi su se počeli okupljati. Iz početka uznemireni vijetaju, kasnije su se pomalo smirili. Dobročudni komentari nisu izostali. I, kao uvijek u takvim prilikama, ljudi se vraćaju unatrag, iznoseći sličice iz života, pojedine detalje već odavno zaboravljene.

»Nema više naše Kristine«, govorili su. »Stedila je, jedna, i čuvala za najteže dane, a sad je sve iznenada morala ostaviti... «

»Da, morala je, ništa ne nosi sobom... «

»Da je bila pametna, mogla je i sada biti u životu. Da se više brinula za sebe. Nije mislila na smrt... «

Da je bila pametna! Samo, svatko živi svoj život i ne misli da ga živi ludo. A na smrt sigurno nije mislila. Nitko od nas ne želi da se zamisli pred grobom... «

A dalje od ovih komentara nitko nije ni pokušao da ide.

Siguran sam da ni ta »nesretna« žena to ne bi nikad željela, jer ni za života nije podnosila da bude žaljena...

Bilješka

Mišljenje o filmovima

CIJENJENA REDAKCIJO,

Zamolio bih vas da objavite ovih nekoliko redaka, jer se radi o veoma akutnoj pojavi u našem gradu. Naime, na repertoaru kina »Iesla« bio je i film »Čovjek ide za suncem«, djelo mladog sovjetskog stvaraoča Mihaila Kalika. I ništa čudno. No, nezgoda je bila u tome što se prodalo 5 ulaznica (pet!), pa se predstava zbog nerentabilnosti nije održala, a plakati su odmah skinuti s panoa. U isto vrijeme prikazivao se u kinu »Šibenik« western »Old Chaterchand« i dvorana je bila puna.

Neki tvrde, čim vide plakat, »pih, ruski!« ne misleći pri tom na vrijedna ostvarenja sovjetske kinematografije. Zar historijski filmovi »Krstarica Potemkin«, »Aleksandar Nevski«, »Okto-bar« (ovaj se film nije mogao pratiti zbog žamora i nezainteresiranosti ni u klubu ljubitelja

filma!) ne zaslužuju izuzetnu pažnju! Zar remek-djela kao što su »Čapajev« (braće Vasiljev) i »Uzorana ledina« (Ivanova) ne impresioniraju! Sada smo sudionici pojave »novog vala« režisera u Sovjetskom Savezu koji iznose svoje najintimnije osjećaje, kao što su Kalapazov (»Zdravolvi lete«, »Neposlano pismo«), Bondarčuk (»Covjekova sudbina« — prikazivan u Šibeniku pred gotovo praznom dvoranom!), Čuhraj i evo Kalik sa svojim filmom »Čovjek ide za suncem«.

A zar se smjelo propustiti »Ivanovo djetinstvo«, koji je dobio međunarodna priznanja, a koji je u Šibeniku prikazivan pred malobrojnim članovima kluba ljubitelja filma, kluba koji ima jako mnogo članova! No, nije samo »u krizi« sovjetski film, već i poljski, iako se radi o nadasve dobrim filmo-

vima i specifično odličnoj kinematografiji. Evo: »Kanal«, »Pepo i dijamant«, »Samson«, »Majka Joana Andeoska«, »Eva hoće spavati«, »Doviđenja do sutra«, »Bol i nada«, i drugi. Koliko sudbina i humanih poruka u tim ostvarenjima! Koliko nas mogu potaknuti u našem nastojanju da budemo razložniji i čovječniji! Da se razumijemo, mahom su svi ti filmovi dobili niz međunarodnih nagrada, iz čega se daje naslutiti da se ne radi o lošim filmovima, već u našem odnosu prema njima. Mislim da je to konkretan materijal za naše kulturne radnike. Jer, šta bi rekao mladi Kalik kad bi znao da su njegovu trudu morala u našem gradu biti zatvorena vrata jednog kinematografa? I to u ime jednog »Olda Chaterchanda«. Za ista, šta bi on rekao?

Stjepan Gulfi

Koliko smo čega kupovali

(Nastavak sa 1. strane)

»ostavili« dinara u prodavaonici obuće. Evo tih podataka: »Astra« je prošle godine imala promet od 57 milijuna dinara, »Borovo« 242 milijuna, »Peko« 62 milijuna, »Planika« 36 milijuna, »Proleter« 41 milijun, »Petar Velebit« 21 milijun, i »Oro« 22 milijuna dinara.

KONFEKCIJA IPAK »IDE«

Naslov nije proizvoljan i potvrdit ćemo ga s nekoliko podataka. Na primjer: u toku 1965. godine prodavaonica »Varteksa« prodala je robe u vrijednosti od 78 milijuna dinara, »Partizan« je imao 96 milijuna prometa, »Slavonija« 85 milijuna, »Borac« je zabilježio promet od 26 milijuna, u prodavaonici »Kluza« Šibenčani su kupili robe u vrijednosti od 44 milijuna dinara, dok je »Rio« ostvario promet od 42 milijuna dinara. To bi bili oni pojedinačni podaci. Međutim, ako ih se uspori s ukupnim prometom iz prošle godine, onda će se dobiti drukčija »slika«. Naime, dok su 1964. godine te prodavaonice ostvarile ukupan promet od 296 milijuna dinara, prošle se godine promet povećao na više od 370 milijuna dinara.

JOŠ NEKOLIKO ZANIMLJIVIH PODATAKA

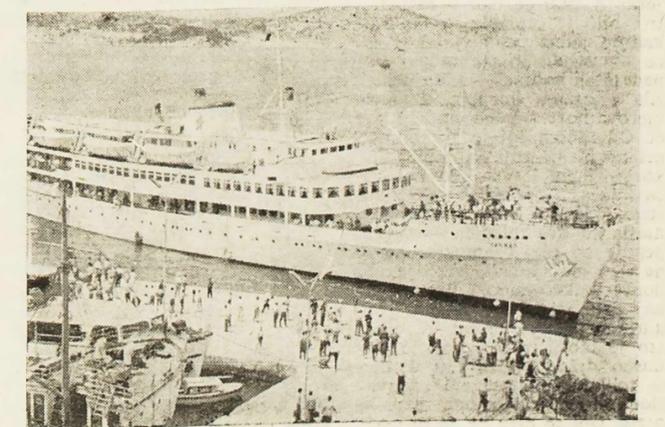
Filijala splitskog »Duhana« u Šibeniku imala je 1965. godine 292 milijuna dinara prometa, a godinu dana prije 247 milijuna dinara. »Auto-Hrvatska« je 1964. prometnula 138 mili-

juna dinara, a prošle godine je zabilježen promet od 125 milijuna dinara. Poslovnica »Vjesnik« ostvarila je prošle godine ukupno 333 milijuna dinara prometa, a to u odnosu na godinu koja joj je prethodila predstavljala povećanje od 122 milijuna dinara.

KOLIKI JE PROMET TRGOVINE NA VELIKO?

Sibenska trgovina na veliko realizirala je prošle godine dvije milijarde i 609 milijuna dinara prometa. Godinu dana prije prometnuto je robe u vrijednosti od dvije milijarde i 47 milijuna dinara. Prošle je godine najveći promet na veliko imalo

trgovinsko poduzeće »Sloga«. Ta je radna organizacija prometnula u trgovini na veliko 550 milijuna dinara, dok je isti promet 1964. godine iznosio 477 milijuna dinara. Taj kolektiv ima svoje prodajne punktove uglavnom na širem području komune, i to u značajnijim turističkim mjestima. Drugi na ljestvici prometa na veliko je »Jugopetrol«, koji je prošle godine imao promet od 390 milijuna dinara, ali je 1964. godine promet »Jugopetrola« iznosio 434 milijuna dinara. Inače, trgovina na veliko obavlja se u 20 prodajnih punktova, a obavlja je 225 osoba. (DB)

STIPENDIJE I OKOLO NJIH

DA LI STIPENDIJE DOBIVAJU UVIEK ONI KOJI BI IH TREBALI DOBITI? NA TO PITANJE NIJE LAKO ODGOVORITI, PREMDA IMA PRIGOVORA DA SU UZIVAOCI STIPENDIJA I DJECA ČIJI RODITELJI IMAJU SASVIM SOLIDNA PRIMANJA, NO, U OVOM KRATKOM NAPISU NEĆE O TOME BITI GOVORA, IZNIJEĆEMO ISKLJUČIVO PODATKE O BROJU STIPENDIJA KOJE DAJE SKUPŠTINA OPĆINE SIBENIK UCENICIMA SREDNJIH SKOLA, TE VISH SKOLA I FAKULTETA.

Prema najnovijim podacima, Skupština općine Sibenik potpomaže školovanje ukupno 126 učenika i studenata. Najbrojniji učenici su učenici Pedagoške gimnazije — ima ih 36. Poloznici prirodoslovno - matematičkog fakulteta primaju 33 stipendije, studenti filozofskog fakulteta 14 stipendija, a Skupština općine daje i po deset stipendija polaznicima pravnog i ekonomskog fakulteta. Po broju stipendija posljednje tih školskih ustanova dolazi medicinski fakultet. Naime, deset budućih lijebnika prima stipendiju od Skupštine općine Sibenik.

Prosječni iznos stipendije iznosi 12.206 dinara, pa tako Skupština općine mjesečno na ime stipendija izdaje milijun i 538 tisuća dinara. To znači da se na stipendije izdaje godišnje oko 18 milijuna i 500 tisuća dinara. Ni malo, ni mnogo, kako se uzme! (DB)

na općine Sibenik potpomaže školovanje ukupno 126 učenika i studenata. Najbrojniji učenici su učenici Pedagoške gimnazije — ima ih 36. Poloznici prirodoslovno - matematičkog fakulteta primaju 33 stipendije, studenti filozofskog fakulteta 14 stipendija, a Skupština općine daje i po deset stipendija polaznicima pravnog i ekonomskog fakulteta. Po broju stipendija posljednje tih školskih ustanova dolazi medicinski fakultet. Naime, deset budućih lijebnika prima stipendiju od Skupštine općine Sibenik.

Prosječni iznos stipendije iznosi 12.206 dinara, pa tako Skupština općine mjesečno na ime stipendija izdaje milijun i 538 tisuća dinara. To znači da se na stipendije izdaje godišnje oko 18 milijuna i 500 tisuća dinara. Ni malo, ni mnogo, kako se uzme! (DB)

Da vas podsjetimo,

SVE TO MI PLAĆAMO ILI NAŠI RODITELJI

»SRUŠIM« SIJALICU, PA STA ONDA!

U našem gradu postoji i Ulica Jurja Dalmatinca. Obična je to ulica i nema u njoj šta da se vidi — osim što s nje »puca« pogled na jedan od najčuvanijih spomenika Sibenika — na Četiri bunara. I eto u toj ulici, koja je prometna i danju i noću, ulične sijalice imaju veoma kratak »život«. Drugovi iz »Elektre« o tome bi također mogli pričati, jer je zacijelo i njima dosadilo da svakih petnaest dana — mijenjaju sijalice. Naime, neki »nestašni« mladići kao da imaju »nešto« protiv sijalica u Ulici Jurja Dalmatinca i uporno ih lome. Zbog toga je ta ulica više dana mračna nego što je svijetla. Kad smo jednoga od njih, sasvim slučajno, zapitali zašto lomi sijalice, odgovorio je: »Srušim sijalicu, pa šta onda?!« Ako već riječi ne pomažu, red bi bio da se o tome nešto strože postaraju nadležni organi.

PLAKATI, PLAKATI!

U svim gradovima postoje oglasne ploče. Na njima se »lijepe« razni oglasi, obavijesti, najave sportskih takmičenja, i tome slično. Međutim, svjedoci smo da se ta rabota, to oglašavanje obavlja i na mjestima koja nisu za to predviđena. Pored toga, poneki oglasi i avize stoje i po nekoliko mjeseci — nakon što je dotični događaj »prohujao«. Tako, na primjer, na zgradi pored Gradske vijećnice, na sasvim upadljivom mjestu (koje je i veoma prometno) — i danas, a veljača je 1966, stoji plakat koji najavljuje Pionirsko prvenstvo SR Hrvatske u — plivanju! Plakat je »nalijepljen« prilično visoko i nije ga lako skinuti. Ali, zna se da i o izgledu oglasnih ploča netko vodi brigu, pa bi bio red da se i ta »zakašnjela« obavijest već jednom ukloni!

KOLIKO STOJI TAJ »BON-TON«?

Prolazim jednom pokraj restorana »Rijeka«. Prolazim, tudu gotovo svaki dan, i u tome nije ništa čudnog. Samo, začudila me »slika« koju sam primijetio. A bilo je oko 9 sati ujutro, bilo je otprilike toliko sati kad je jedna postarija drugarica — valjda joj je moglo biti pedesetak godina — tudu prolazila s punom korpom. Zena se vjerovatno s tržnice vraćala kući. Odjednom joj je, to odmah nisam ni primijetio, pukla na korpi ručka i nekoliko narandža i jabuka razletjelo se na sve strane. Upravo u tom trenutku naišla su dva mladića — valjda negdje od oko osamnaest godina — i gle čuda! (Ako je to uopće ikakvo čudo?) Prvo je onaj prvi, crnokosi, nogom odgurnuo jednu jabuku, a onaj što je bio s njim i koji je ponosno držao cigaretu u ustima — tolikom je snagom »dohvatio« narandžu da se ona rasprsla o zid. Oni se nisu na to ni osvr-

nuti. Postarija drugarica je nešto promrmljala, ali ne previše glasno, jer su se »junaci« za čas zaustavili i drsko je, nekim čudnim pogledom, promatrali. Potom su se udaljili niz ulicu. Tražiš li, družo čitače, komentar ovom slučaju?

STA SE LJUTITE, TA DJECA SU!

Da djeca mogu biti i dobra i zločesta — i oadvoje to u isti mah — veoma dobro znaju svi roditelji. To znamo i mi. Međutim, da li svi roditelji istim aršinom mjere postupke svoje djece? Na to nećemo davati odgovor. Njega ćeš, čitače, možda dobiti iz »slučaja« koji ćemo ti ispričati. Prošlog ponedjeljka šetali smo našom lijepom obalom. Nije bilo mnogo ljudi, onih odraslih, ali je zato bilo podosta mališana. Tako je i jedan dječak, moglo mu je biti oko sedam godina, izašao u šetnju s tatom. Lijepo, nema šta! Samo: taj je dječak, taj je budućić o v j e k, kidao do mile volje raslinje koje je locirano između obale i ceste. Tata je sve to hladnokrvno gledao. Moj sudrug mu je to predbacio, rekao je tako i tako da to ne valja, a dobio je odgovor: »Šta se ljutite, mladiću, pa to su djeca!«

Složit ćete se s nama da je tom ocu veoma, zbilja veoma strana prava riječ p e d a g o g i j a. (DB)

PRISILNA UPRAVA

U »RADNIKU«

Zanatsko privredno poduzeće »Radnik« u Drnišu za prvih devet mjeseci 1965. godine poslovalo je s gubitkom od 6 milijuna dinara, a očekuje se da će se gubitak za cijelu proteklu poslovnu godinu povećati na 12 milijuna. Pored financijskih poteškoća, poduzeće ima i drugih slabosti u svom poslovanju. Statut poduzeća još nije donesen, kao i druga akta u skladu sa Osnovnim zakonom o poduzećima i Osnovnim zakonom o radnim odnosima. U poduzeću se ne provode odluke organa upravljanja, a radna disciplina je u posljednje vrijeme narušena u tolikoj mjeri da poduzeće trpi osjetne financijske gubitke i šteti društvenu zajednicu.

O stanju u »Radniku« raspravljao je i Savjet za privredu, a Skupština općine Drniš na zajedničkim sjednicama Općinskog vijeća i Vijeća radnih zajednica donijela je rješenje o određivanju prisilne uprave u zanatskom privrednom poduzeću »Radnik«. Prisilna uprava trajat će tako dugo dok se poduzeće sredi u organizacionom i financijskom pogledu. Za upravitelja je imenovan načelnik Odjela za financije Skupštine općine Drniš, (c)

ŠTO BOLJE SE PRIPREMITI ZA TURISTIČKU SEZONU

Gosta treba i zadržati, a ne samo ga dovesti

U POSLJEDNJE DVIJE GODINE U ZNATNOJ MJERI PORASTAO JE TURISTIČKI PROMET NA SIBENSKOM PODRUČJU. OD 500 TISUCA NOĆENJA U 1963. NA BLIZU 800 TISUCA OSTVARENIH NOĆENJA U PROSLJOJ GODINI. NAROCITO JE ZAPAZENO POVEĆANJE INOZEMNIH GOSTIJU KOJI U SVE VEĆEM BROJU POSJEĆUJU PRIMOSTEN, TIJESNO, MURTER, VODICE I PIROVAC, VEĆ DOBRO AFIRMIRANA MJESTA U INOZEMNOM TURISTIČKOM PROMETU NA NASOJ OBALI. TAKAV PORAST NESUMNJIVO JE REZULTAT DOSADAS-NJIH ULAGANJA, SVE BOLJIH MATERIJALNIH UVJETA SNABDIJEVANJA, BOLJEG SAOBRAĆAJA I BOLJE ORGANIZIRANIH PRIPREMA TURISTIČKIH ORGANIZACIJA.

Ipak još uvijek ne možemo u cijelosti biti zadovoljni stanjem u turističkoj privredi. Trajanje boravka domaćih i stranih gostiju svedeno je na nekoliko dana, što nije slučaj i u manjim mjestima uzduž jadranske obale. Prosječni boravak domaćih gostiju iznosio je nešto više od deset dana, a kod inozemnih turista u prosjeku četiri dana.

RAZVITI PRATEĆE DJELATNOSTI

Nema sumnje da će se potpunim dovršenjem hotela »Adriatic« i kompletiranjem drugih značajnijih turističkih objekata znatno odraziti na povećanje turističkog prometa u novoj turističkoj sezoni. Uz manje investicione zahvate i korištenjem turističkih kredita porast će smještajni kapacitet u

komercijalnom ugostiteljstvu i kućnoj radinosti, a uslijedit će izvjesno povećanje kapaciteta u kampovima i odmaralištima. Postoje objektivna mišljenja da bi rezultati mogli biti veći da prijašnjih godina nije bilo izvjesnih teškoća u pravovremenom dovršenju nekih objekata.

Velika pažnja posvećuje se razvoju tzv. pratećih djelatnosti. Pored toga, razne organizacije su inicirale rješenja elektrifikacije, izgradnje vodovodne mreže, priključaka na Jadransku turističku cestu, uređenja kupališta, obale, ulica i tome slično. Takva pitanja uspješno su rješavala turistička društva u Vodicama, Primoštenu, Murteru, Tijesnu, Tribunj i drugim mjestima. Ali, mnogi su problemi još uvijek ostali neriješeni, pa je njihovo izvršenje planirano u programima turističkih

društava i organizacija. Tako će se stanovnici mnogih mjesta zaloziti da ovogodišnju sezonu dočekaju što spremnije. Među prvim zahvatima koje je poduzelo novoosnovano turističko društvo u Zablacu — je uređenje puta koji od magistrale i Sibenika vodi u njihovo selo. Slične akcije provodit će se na dobrovoljnoj osnovi i u drugim selima ovog područja.

ZASTO NAM NE DOLAZE I »IZVAN SPICE«

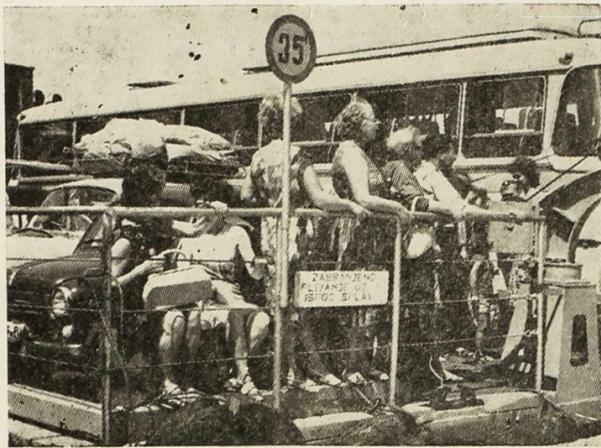
Zapazeno je da su među stranim gostima koji svoj odmor provode na sibenjskoj rivijeri mahom oni iz Austrije, Italije, zapadne Njemačke i Francuske. Njihov broj je u znatnoj mjeri povećan. Takva situacija nameće potrebu obrade i proširenja tržišta, pa će, pored organizaciono — kadrovskih mjera, biti potrebno djelovati sa više propagande, s tim da na ovom području ljetuju i turisti iz drugih evropskih zemalja. Isto tako, ne možemo biti zadovoljni dinamikom kretanja turističkog prometa s obzirom da se ono odvija u tzv. špiči turističke sezone, tj. u srpnju i kolovozu. Gotovo 75 posto prometa obavlja se baš u to vrijeme. Stoga je potrebno učiniti sve da se turistička sezona i na ovom području, jer za to postoje povoljni uvjeti, proširi i na druge mjesec, što bi dovelo do smanjenja nerentabilnosti u poslovanju ugostiteljsko — turističkih organizacija. Naime, u predsezoni i sezoni kod nas znatno opada turistički promet, a ugostiteljski kapaciteti ostaju neiskorišteni. To se i te kako odražava na konačnu bilancu poslovanja ugostiteljsko — turističkih

organizacija u jednoj kalendar-skoj godini.

ONI TRAZE DOMACI SUVENIR

Kad je već riječ o produženju turističke sezone i ostvarenju turističkog prometa u zimskim mjesecima, onda se ima u vidu razvoj lovnog turizma, za koji na sibenjskoj općini postoje izvanredni uvjeti. U tom pogledu dosad je učinjen izvjestan napredak, ali je daleko od onoga što bi se i s malim sredstvima moglo obaviti. Nadalje, dosta se napredovalo u prometu mjenjačke službe nakon otvaranja većeg broja punktova, ali, s druge strane ne zadovoljava promet industrijske robe i proizvoda domaće radinosti, za koje turisti pokazuju veliko zanimanje. Doduše, na tom je planu od prošle sezone učinjen priličan skok, i to otvaranjem prodavaonice »Domusa« i objekta na Trgu Republike, te novouređene prodavaonice »Kornata« u centru grada. U ovoj godini, kako smo informirani, postići će se znatno više, posebno u proširenju asortimana i pojavi proizvoda s lokalnim motivima.

Iako su u gotovo svim turističkim mjestima poboljšani uvjeti snabdijevanja, saobraćaja i kulturno — zabavnog života, još uvijek ima niz slabosti koje će do početka turističke sezone trebati otkloniti. Tako, na primjer, mnoga turistička društva i druge organizacije ne raspolažu zabavnim rekvizitima, kao što su kajaci, jedrilice i izletnički brodovi. Ukoliko ih i imaju, svi nisu u potpunosti iskorišteni. Stoga je potrebno uložiti znatne napore da bi se gosti što udobnije osjećali. Na kraju, potrebno je jače angažiranje turističkih i ugostiteljskih organizacija u provođenju mjera koje će težiti kvalitetnijem razvoju turističke privrede na sibenjskom području. (jj)

Pisma

DRUGARSKOJ REDAKCIJI,

Kad je tvornica lakih metala »Boris Kidrič« raspisala natječaj za prijem radnika, među ostalima tražili su i kuhara. Ja sam kvalificiran: kuhar i javio sam se na natječaj (prvi put 26. IX 1964. godine, nakon izlaska iz JNA), jer sam i prije radio tri godine u TLM »Boris Kidrič«. Tada me nisu primili. Otada do danas javljao sam se desetak puta na natječaj — preko Zavoda za zapošljavanje. Posljednji put javio sam se na natječaj za kuhara ili pomoćnog kuhara 26. XI 1965. godine. Ni tada nisam bio primljen, pa sam uputio nekoliko žalbi na negativno rješenje. Tako sam od 26. IX 1964. do danas ostao nezaposlen. Vladimir Erak

DRUZE UREDNICE,

Od prije nepoliko dana u Ulici Zdravka Bege, na njenu donjem dijelu, nema svjetla. Ulične svjetiljke su polupane. U pretprošli petak oko osam sati navečer još je sve bilo normalno. Međutim, prolaznike je oko 22 sata dočekala na tom mjestu potpuna tama. Izgledalo je u prvi mah da je nastao kvar na vanjskim električnim instalacijama. Stanovnici te ulice nisu poklanjali tome osobitu pažnju. Sličnih kvarova bilo je i do sada. Međutim, bilo je čudno da na ulici ima mnogo krhotina od stakla.

Slijedećeg dana moglo se vidjeti da su svjetiljke polupane. Osim njih, bila su polupana i sva stakla na jednom prozoru. Izgleda da ih nisu razbila djeca, nego dječaci: ne baš tako bezazleni, dječaci »susjedi« iz druge ulice u jednome »svom jurišu«, kojeg su ponovili i slijedećeg dana.

Tko da pokrene da se nešto poduzme protiv mladih »igrača« koji su to napravili vjerovatno iz »čiste zabave«? Građani negoduju i sada čekaju da se pojave radnici »Elektre« da postavne nove svjetiljke. Ali, da li će i te nove zadesiti ista sudbina?

S. A.

GRADANI UPOZORAVAJU

UREDNIŠTVU »SIBENSKOG LISTA«

Koristim ovu priliku da za molim za jedno objašnjenje. U novinama i drugim publikacijama redovito se navodi »Juraj Dalmatinac« umjesto »Juraj Sibenčanin«, o čemu je lijepo svojedobno pisao pok. B. Dulibić (koliko se sjećam — u »Slobodnoj Dalmaciji«). Ne biste li vi angažirali jednog kompetentnog stručnjaka — pogotovo u ovoj jubilarnoj godini — da o tome još nešto rekne, tako da bi ubuduće svi pisali i govorili »Juraj Sibenčanin« kao jedino ispravno.

S poštovanjem!

Inž. Igor Belamarić, Split

ODGOVOR:

Koliko smo mi uspjeli saznati, Juraj Dalmatinac je imao nekoliko imena, a među njima su bila i slijedeća: Juraj Matejević, Georgius Mattei Dalmaticus i Giorgio da Sebenico. Koje je od svih tih naziva jedino ispravno ili najčešće, nismo uspjeli utvrditi, ali ustupamo prostor svima onima koji o tome nešto više znaju.

DRUZE UREDNICE,

Kad čovjek plati cipele 4.108 dinara, a nosi ih samo 21 dan, mora se priznati da je to skupo. A to se upravo meni dogodilo. Sedmog listopada prošle godine kupio sam u prodavaonici beogradskog »Proleter« u Sibeniku cipele koje su se ubrzo pocijepale. Odnio sam ih u prodavaoncu, a ova ih je poslala poduzeću u Beograd. Poslije kraćeg vremena poduzeće ih je vratilo s napomenom da ih pošaljem proizvođaču — poduzeću »Vodnog« u Skoplje. Prodavaonica »Proleter« je to i učinila. Međutim, cipele su joj vraćene bez ikakvog obrazloženja. Onda sam ih ja o svom trošku poslao »Vodnom« i tražio da mi ih zamijene. Drugovi iz »Vodnog« nisu za to htjeli ni čuti, već su mi ovako odgovorili: »Komisija odbija Vaše pra-

vo na reklamaciju, jer rok nije zapažen«.

O kakvom je roku riječ, nije mi poznato. Ali, to je loša reklama za svako poduzeće pa i za škopsko »Vodno«. To bi bar trebalo biti svakom jasno.

Vlado Željkov, Sibenik

DRUZE UREDNICE,

U »Sibenskom listu« od 2. veljače 1966. godine objavljeno je pismo Dinka Grgasa u kojem je iznijeto da Medicinski centar u Sibeniku nije obavijestio rodbinu o smrti njegove majke.

S obzirom da navodi Dinka Grgasa iznijeti u spomenutom članku nisu tačni, to, da bi javnost bila tačno informirana, smatramo za potrebno da izrečemo slijedeće:

Dana 28. siječnja o. g. u 11 sati umrla je na Internom odjelu ove ustanove pacijentica Nevenka Grgas. Odjelni liječnik ispunio je potrebne dokumente i obavijestio nadležnog službenika, koji je u 12.30 sati predao poštaru Medicinskog centra telegram kojim se obavještava rodbina o smrti.

Pored toga je bolničarka internog odjela Marija Škorić zamolila Ivanicu Antolos, bolesnicu na istom odjelu, da preko svojeg rodu, koji se tu nalazio, što prije javi sinu pokojne Nevenke Grgas, što je ovaj i pokušao, ali nije nikoga našao u stanu.

Poštar Centra je, da bi obavijest što prije stigla, pošao lično da potraži Dinka Grgasa na adresu: Sibenik, Borisa Kidriča 141.

Pošto nije znao da se taj broj odnosi na »neboder«, a i građani koje je pitao nisu znali kazati koja je to zgrada, to je on odnio telegram na poštu i predao ga 28. siječnja u 14 sati, što se dokazuje prijemnicom za telegram br. 2386 od 28. I. 1966. god.

Potpisnik pisma objavljenog u vašem listu došao je 29. siječnja ujutro kod ravnatelja ove ustanove da prigovori na postupak, pa je na osnovu pro-

vjere utvrđeno naprijed navedeno.

Prema tome, ova ustanova nije propustila da obavijesti rodbinu umrle pacijentice, već je njeno osoblje nastojalo da se to što brže obavi.

Uprava Medicinskog centra Sibenik

Uredništvu »Sibenskom listu« poslano je još nekoliko pisama a među njima je jedno veoma interesantno, jer se odnosi na problem nedozvoljenog krčmarjenja i velikih zarada na račun toga rada, a pogotovo o velikoj nehigijeni u krčmama. Međutim, to pismo ne možemo objaviti, jer je potpisano samo inicijalima dvojice građana. Zato molimo građane da nam pošalju puno ime i prezime.

OBNOVLJEN JE RAD »PARTIZANA« U DRNIŠU

Poslije višemjesečnog mrtvila, prošlog je tjedna ponovo ozivio rad društva za tjelesni odgoj i rekreaciju »Partizan« u Drnišu. U poslijepodnevnim časovima smjenjuju se kategorije omladinaca i omladinki, pionira i pionirki, te podmlatka, a srijeda uveče je rezervirana za rekreaciju starijih. Muške kategorije vodi Miše Kalinić, a ženske Damira Dadić. (c)

DUILO I KRAVAR OPERIRALI MENISKUS

Prije desetak dana u Zagrebu su operirali meniskus Vlatko Duilo i Stipica Kravar, igrači DOSK-a iz Drniša. Operacije je izvršio specijalista dr Đurić. Operacija je uspjela i obojica igrača osjećaju se dobro, pa će uskoro biti otpušteni iz bolnice i vraćeni u Drniš na kućnu njegu. Ukoliko se sve dobro svrši, Duilo bi se posvetio trenerskom pozivu, a Kravar bi još uvijek želio da nastupa kao aktivni igrač. (c)

PODRUŠTVLJAVANJE POLITIČKOG RADA

Ako bismo išli dosljedno ustavnim postavkama, onda kod nas profesionalizam ne samo što ne bi trebao predstavljati poseban problem — već ga u pravom smislu riječi ne bi trebalo ni biti. Ukoliko bi se građani izabrali na određene dužnosti (na kojima se mora raditi puno radno vrijeme) po završetku svoga mandata vraćali u proizvodnju, odnosno na bivša radna mjesta, onda bi to bila normalna pojava i garancija da će o društvenim poslovima sve više odlučivati neposredni proizvođači i građani općenito, a sve manje profesionalni političari. Socijalizam i samoupravljanje su upravo fundirani na takvim koncepcijama. U praksi, međutim, postaje normalno ono sasvim suprotno: ako se neki građanin izabere na neku profesionalnu javnu funkciju, on se praktički više i ne vraća na svoje prijašnje radno mjesto. To nije uobičajeno čak ni u građanskim državama, koje su daleko od bilo kakvog samoupravljanja.

NESEBIČNA PREOKUPACIJA I ČAST

Ta sklonost za profesionaliziranjem svakako da je uvjetovana određenim motivima i privilegijama koje osigurava javna funkcija. Bez toga ne bi postojao dosta jak afinitet takvim poslovima. Zato bi bilo od osobitog značaja pronaći najadekvatnija rješenja na toj relaciji, i to tako da se više podstiče aktivnost građana nego stimulira profesionalni rad pojedinaca. Postavlja se stoga problem, kakav tretman i položaj dati građanima koji za izbornog perioda napuštaju svoja radna mjesta? U historiji smo imali primjera da su građani obavljali javne funkcije iz počasti, bez neke posebne naknade ili nagrade. Razumljivo je da se u današnje vrijeme i u našim uvjetima i odnosima taj oblik vršenja javnih poslova ne može sasvim prihvatiti. Ali, bez obzira na vrijeme i prostor, ima u tome i određene trajne vrijednosti. Javna aktivnost građana treba da prvenstveno bude nesebična preokupacija i čast. Ukoliko bi to bila polazna osnova, onda bi takvi uvjeti isključili ili bar ublažili određene negativne pojave koje u sebi nose profesionalno bavljenje politikom, kao što su karijerizam, improvizacija, demagogija, birokracija, insinuiranje, i sl.

NE SELEKCIJA NAJVEŠTJIH, NEGO NAJSPOSOBNIJIH

Na prvo mjesto bi svakako došlo pitanje materijalnog položaja javnih funkcionera. Da li takav rad vrednovati kao i ostale oblike društvene aktivnosti ili mu dati posebno svojstvo? Javne funkcije u stvari imaju poseban, privilegiran tretman. Da li to dolazi usljed veće intelektualne fizičke angažiranosti ili ovdje dolazi do izražaja klasični pojam vlasti? Prije bi se mogla prihvatiti druga nego prva alternativa. Jer, opće je evidentna činjenica da je rad naučenjaka, visokih stručnjaka, predavača na visokim školama, naporni i opasni poslovi na pojedinim radnim mjestima, teži od profesionalnog bavljenja općim društvenim poslovima. I pored toga ni jedna kategorija tih radnika nema povoljniji materijalni položaj od političara. Stoga bi bilo korisno temeljitije preispitati političke posljedice materijalnog favoriziranja javnog rada (što se pored većeg osobnog dohotka ogleda u poslaničkom dodatku, besplatnom putovanju, većim dnevnica, ustupanje uz minimalnu (simboličku) naknadu osobnih kola, itd). Preko toga bi se mogao iznaći odgovor na pitanje koliko ta okolnost utiče na širu angažiranost radnika, odnosno građana, na neposredne oblike upravljanja i na jaču afirmaciju socijalističke demokracije općenito. Ta okolnost ne podstiče selekciju najsposobnijih, već bi se prije moglo reći — selekciju najveštijih i najrječitijih. Svaki privilegij, a posebno materijalni, nosi u sebi opasnost i nedostojnost u konkretnim akcijama, jednakost više na riječima nego na djelu i ostale anarhizme.

NE JAVNE FUNKCIJE ZA LIČNU KORIST

Ta činjenica gotovo kod svih političkih radnika dovedu do toga da potpuno zanemare i zapostave svoju struku i pravo zanimanje i da se okreću onamo gdje je materijalni i društveni položaj sigurniji. Tu sasvim negativnu tendenciju, koja je dijametralno u suprotnosti sa sistemom samoupravljanja, može se zaustaviti jedino

ukoliko se profesionalnom bavljenju općim društvenim poslovima dađe jednaki društveni i ekonomski tretman kao i ostalim vidovima korisnog rada. Polazeći od toga, kao i od postavke da je javna funkcija odraz časti i društvenog priznanja, svaki bi nosilac takve funkcije trebao za svoja mandatna perioda primati honorar, odnosno plaću, koja bi bila ravna osobnom dohotku na radnom mjestu na kojem je prije toga radio. Bio bi to prilog i dosljednijoj rotaciji i ograničenoj reizbornosti. Funkcioner s takvim položajem, bilo u predstavničkom, upravnom ili političkom forumu mogao bi s mnogo više autoriteta i povjerenja zastupati interese i opravdane zahtjeve svojih birača. Nadalje, time će se sa relativnom sigurnošću moći stvoriti kod birača uvjerenje da se njihov predstavnik ne prihvaća (odnosno ne nameće) javnih funkcija zbog nekih ličnih motiva i koristi. Na takav način stvarala bi se mnogo čvršća veza i neposrednost između birača i biranih i ne bi trebalo ni 4 mjeseca, a kamoli 4 godine da dođe do susreta između ta dva subjekta.

FORUM UVJEK MOŽE PRONAĆI »JAČE« ARGUMENTE

Ovu pojavu i problem stvaraju i neki drugi momenti. Monopol kod vođenja kadrovske politike ostavlja zapazene tragove. U komunama razne kadrovske komisije još uvijek imaju dosta jak utjecaj, te i pored raznih demokratskih oblika razmatranja kadrovskih pitanja, one imaju glavnu i zadnju riječ. U tome učestvuje manji broj ljudi, obično članovi komiteta SK, odbora SSRN ili sindikalnog vijeća. Za kandidate koji se na »demokratski« način predlože tim tijelima, koja vrše raspored funkcija, a istima dotični nije po volji, sasvim je sporedan glas »mase«. Takav monopol onda uvjetuje ponavljanje izbora istih ljudi, zatim ljudi koji su najbliži shvaćanjima raznih »trojki«, »četvorki«, »petorki«, prema tome koliko ima selektora.

»Usljed toga se javljaju prigovori da se ograničavaju prava radnih ljudi upravo u vrijeme kada se o tim pravima najviše javno govori. Činjenica je da ponegdje ima neopravdanih postupaka komiteta SK i njihovih komisija za kadrove. Npr. o zastupničkim kandidatima 1963. godine odluke su donošane u uskom krugu ljudi. Ali bez organizirano utjecaja SK, teško bi se sloomio otpor kod ne malog broja ljudi koji su gotovo bili preuzeli monopol na poslaničke i neke druge funkcije.« (S. Bosnić — »Naše teme« br. 4/65)

U takvoj klimi vrlo teško se izboravati za demokraciju kadrovske politike, a time i za deprofesionalizaciju javnih funkcija. Jer svaki forum istupa u ime nekoga društvenog autoriteta, bez obzira na to u kolikoj se mjeri stavovi toga organa poklapaju sa društvenim interesima i programom. A sama ta činjenica u konkretnom slučaju čini inferiorniji i one koji bi ušli u ovakve polemike i eventualnu kritiku tih pojava. Kritičar bi zbog svoga neravnopravnog položaja ispaao »kriv«, jer forum uvijek može pronaći »jače« argumente od njega.

DEMOKRATSKO RAZMATRANJE KADROVSKE POLITIKE

O rotaciji, ograničenoj reizbornosti i deprofesionalizaciji javnih funkcija mnogo se raspravlja. U tim polemikama učestvuje dosta profesionalaca, tj. građana na

koje se pitanje najneposrednije odnosi. Zato su takve diskusije neuvjerljive, formalističke i dobrim dijelom demagoške. O problemu profesionalizma, kao jednog od izvora birokracije, trebali bi mnogo više i češće raspravljati građani — birači i oni koji se bave društvenom aktivnošću i pored uspješnog rada na svome radnom mjestu. Odatle bi trebalo poticati demokratsko razmatranje pitanja kadrovske politike, izbora predstavnika, njihovo smjenjivanje i nagrađivanje za istaknuti rad u kolektivnoj aktivnosti. Međutim, sva ta pitanja bivaju obično inicirana i servirana od užih grupa, a građani dosta puta zbog patriotskih i drugih uvjerenja zaokružuju kandidate, aplaudiraju i prihvataju prijedloge, a da im uopće nije omogućeno da steknu vlastito uvjerenje o dotičnom pitanju. Odatle proističe pasivizacija kod dijela građana, jer se takve stvari ne može pripisati objektivnim teškoćama, već svjesnim greškama i karijerističkim pobudama. Povlačenje iz javnog rada ne znači nepovjerenje prema sistemu kao takvom, već nepovjerenje prema pojedincima koji su uzurpirali i koncentrirali vlast u svoje ruke. U takvom ambijentu se neminovno mora plivati u idejnim i drugim kompromisima, lutanjima, oportunističkim i improvizacijama. Svaki revolucionarniji i smjeliji zahvat (ne samo u pitanju kadrova) stvara tada vlastito nepovjerenje i bespomoćnost.

POLITIKA I RAD INTEGRALNI SU DIO NAUKE

»Druga skupina teškoća odnosi se na otpore prema pomjeranjima s političkih funkcija. Ne mali broj rukovodećih ljudi pruža neopravdanu otpor bilo kakvim promjenama. Rotaciju i araniženje reizbornosti prihvaćaju formalno, čak je pravilno i objašnjavaju, ali sve dok nije u pitanju ličnost, poagotovo vlastita. Pojedinci se zadovoljavaju činjenicom što se nalaze u političkim tijelima, ali kad to isto tijelo postavlja konkretan zadatak u pogledu funkcije, tada pružaju otpor. Ovakvi, najčešće neopravdani otpori, ponekad izazivaju komoromis u razmještanju kadrova i u izboru i konstituiranju tijela. Pored nastojanja pojedinaca da pod svaku cijenu zadrže svoju bivšu funkciju (bilo da se radi o profesionalnom radnom mjestu ili članstvu u forumu), zatim da ne odlaže s jedne funkcije na drugu, zapazene su i težnje »rotacije prema aore.« (Bosnić, isto).

Neosorno je da se na današnjem stupnju razvika društvenih i ekonomskih odnosa u okviru tehničke podjele rada jedan mali dio građana mora baviti profesionalnim društveno-političkim radom. To se, međutim, ne može prihvatiti kao stalno zanimanje i pretvaranje u političare od zanata, jer samouprava neminovno vodi k podruštvljavanju politike. Prije se jedan dio građana morao posvetiti jedino političkoj i društvenoj aktivnosti, zbog opravdanih razloga i potreba revolucije. Danas su socijalistički i samoupravni odnosi kod nas potpuno prevladali. Samoupravljanje prvenstveno traži masu sposobnih proizvođača i radnika, a zatim i sposobnih upravljača. Poznato je da se malo profesionalnih društvenih radnika regrutira iz reda sposobnih stručnjaka, što čini zapazene devijacije u sistemu. Mi smo se zbog toga prozuli po »političkim« tvornicama, a čiji izradnici su malo odlučivali inženjeri, ekonomisti i ostali stručnjaci. Dobrom privredniku, tehnoložu, organizatoru i stručnjaku nije potrebno mnogo da postane dobar političar. A političar bez nekog praktičnog znanja može araditi jedino »političke« tvornice. Danas se naš razvitak sve smielije okreće k naučnim i tehničkim dostignućima, jer se jedino tako može uspješno uvoditi u međunarodnu podielu rada. Nauka tako sve više dobiva univerzalni karakter, na joj se zato moraju podrediti svi oblici društvenog djelovanja, a posebno opće usmjeravanje društvenih poslova. Politika i rad profesionalnih društvenih radnika treba da su integralni dio nauke. Ne možemo,

međutim, istaći ne samo da ta dva svojstva nisu često bila kumulirana u istoj osobi već je i postojala vrlo mala komunikacija između političara i naučenjaka. A ukoliko je do toga i dolazilo, znalo se tražiti kompromise i prilagodavanje.

IMA IH S MNOGO FUNKCIJA, ALI...

»Kod nas se udomaćio jedan mehanizam za pripremanje i podešavanje mišljenja stručnjaka prema momentalnim potrebama zainteresiranih ljudi. Taj mehanizam izgleda otprilike ovako: saveze se stotinu stručnjaka pa se kaže: drugovi, slobodno vi iznesite svoje mišljenje, da se vidi kako nauka misli, pa će se poslije dati politička ocjena. I pošto svi kažu što misle, javne se dvatriti čovjeka koji misle kao onaj koji je savzao sastanak. Oni ulaze u komisiju koja pravi elaborat, pa se poslije dobije izvještaj da je održana konferencija od sto stručnjaka, da je poslije napravljen elaborat, da je uređeno ovo ili ona. U stvari, u komisiji se traže često slabi učenjaci i komunisti slabe savjesti; traže se oni koji će stručnom terminologijom i argumetima potvrditi ono što je već unaprijed mislio neki rukovodilac. On može da bude fin čovjek i istaknuti rukovodilac, ali on hoće da mu nauka potvrdi ono što on misli.« (Z. Damjanović u razgovoru druga Tita s delegacijom Jugoslavenskog komiteta ETAN-a).

Integracija nauke i ostalih vidova rada s politikom omogućava šire uključivanje građana u društveni i demokratski mehanizam, osposobljavajući ih tako za funkciju upravljača. Građani će tako biti stavljeni u položaj da i oni učestvuju u pripremanju i formuliranju odluka i predstojećih akcija, a ne samo pojedini forumi koji ih onda prezentiraju u javnost radi formalnog potvrđivanja.

Podruštvljavanje politike se usporava i kumulacijom funkcija u pojedincu. Ima aktivista sa 8, 9, 10 i više funkcija, a na drugoj strani pojedini sposobniji i aktivniji građani zadužuju se sakupljanjem članarine ili nekim sporednijim poslovima. Nema potrebe objašnjavati kakav je kvalitet rada uz mnogobrojna i odgovorna zaduženja. Izvor toga je u stvaranju malih kultova o najsposobnijima i nezamjenljivima. Od zastupnika Sabora npr. za saziva 1963. godine, od njih 440, bilo je istovremeno i 150 odbornika općinskih skupština, a jedan dio bili su i članovi kotarskih skupština. Za normalnu i potpunu angažiranost kod ovoga je sasvim dovoljna samo jedna izborna funkcija da bi se moglo temeljitije ulaziti u upravljačku problematiku. Sama fizička prisutnost pojedinih izabranih građana u raznim tijelima svodi njihov rad na formalnost, bilo zbog toga što ne umiju da iznesu svoje prijedloge i mišljenja, bilo zbog toga što ne mogu pripremiti određene diskusije zbog prezauletosti raznim zaduženjima.

U organizaciji SKJ učinjeno je veliko smanjenje profesionalnih radnika, odnosno uposlenih, u periodu od 1950. do 1956. godine, i to od 11.930 na 1.347 radnika. Zatim se taj broj opet počeo penjati i krajem 1965. godine bilo je u toj organizaciji zaposleno 3.018 lica, od čega 1.123 politička radnika. U pojedinim se republikama, istina, provodi smanjenje profesionalaca, ali se ipak u apsolutnom iznosu broj povećava, što se može ocijeniti kao neovoljnu tendenciju. Jer bi se deprofesionalizacija kadrova trebala najsmjelije odvijati baš u organizaciji SK, kao idejnom predvodniku društvenog samoupravljanja.

Temeljni akti našeg pravnog i političkog sistema — Ustav i Program SKJ — proklamirali su samoupravljanje kao osnov ekonomsko-društvenog uređenja. Te ciljeve će se, pored ostalog, ostvarivati i ozakonjenom rotacijom i ograničenom reizbornošću, što se pokazalo pozitivnim već na prvim izborima, upoređujući ih sa prethodnima.

Boris Kale

Izvještaj - nije učinjeno sve

(Nastavak sa 2. strane)

liko tisuća omladinaca i omladinki. Među najboljima pokazale su se omladinske organizacije Vođica, Zlarina, Murtera, Vrpolja, Tijesna i Skradina. Od gradskih organizacija najaktivnije su bile V osnovna škola, Pedagoška gimnazija i TLM »Boris Kidrič«.

U okviru Centra za kulturno-umjetnički odgoj mladih, koji okuplja više stotina mladih, razvijale su različiti aktivnosti putem scena, kina i klubova. Prikazano je deset premijera sa 215 predstava koje je gledalo više od 33 tisuće djeteta i omladine. I Festival djeteta dao je svoj bogat doprinos kulturno-zabavnom životu mladih.

Kao nikad dosad, omladina šibenske općine sudjelovala je u mnogim radnim akcijama: na izgradnji vodovoda, cesta, kupališta i sportskih objekata, te na nizu radova na elektrifikaciji sela. Ukupna vrijednost dobrovoljnih radova cijeni se na oko 12 milijuna starih dinara. Ovdje su se posebno istakle omladinske organizacije u Zatonu, Prvić-Sepurini, Gornjem Danilu i Velikom Glavi. Naravno priznanje zaslužuje komitet Tvornice elektroda i ferolegura koji je organizirao izgradnju sportskog centra, naravno uz podršku Općinskog komiteta Saveza omladine. Od radnih akcija saveznog značaja šibenska omladina je zajedno s omladinom Ljubljane učestvovala na izgradnji savskog nasipa kod Zagreba. Brigada je bila dva puta proglašena za udarnu i osvojila traku »Sedam sekretara SKOJ-a«.

Savez pionira, istaknuto je u izvještaju, nije naišao na punu

pomoć od strane drugih društveno-političkih organizacija, pa prema tome ni od Saveza omladine. Još uvijek nije pronađen takav sadržaj rada koji bi u datim uvjetima najbolje odgovarao našim najmlađima. Iako sa djelovanjem Saveza studenata možemo biti zadovoljni, ipak se zapaža njihovo odsustvo u političkom životu komune. Savez izviđača, koji okuplja 200 omladinaca i pionira, bio je prije jedna od najboljih organizacija na šibenskoj općini. No, da ova specijalizirana organizacija danas ne zauzima više primat, razlog u najvećoj mjeri leži u neaktivnosti Općinskog odbora Saveza izviđača. Ni Ferijalni se savez ne može pohvaliti svojom aktivnošću iz razloga što nije postojalo tješnje suradnje sa školskim komitetima Saveza omladine. Međutim, organizacija Narodne tehnike bila je jedna od najaktivnijih u proš-

loj godini. Kroz Narodnu tehniku danas djeluju 23 organizacije, u kojima je uključeno više od pet tisuća mladih ljudi.

Fizički odgoj omladine nije na zavidnoj visini. I ovdje rad umnogome koče objektivne teškoće financijske prirode. Raspodjela ionako malih sredstava nije pravilna, što destimulativno djeluje na rad sportskih društava i klubova, kojih na šibenskoj općini ima oko 60 sa 6 tisuća mladih sportaša. Suvism je tačno da nedostatak sportskih objekata čini ozbiljnu kočnicu u daljnjem razvoju masovne fizičke kulture među mladima, a nastava fizičkog odgoja u osnovnim školama nije svugdje jednako zastupljena, a i ondje gdje se ona održava nastavu obavljaju često nekvalificirani kadar. To se posebno odnosi na školu u selima, gdje nastavu fizičkog odgoja obavljaju prosvjetni radnici sa završenom učiteljskom školom.

Iz Centra za unapređenje domaćinstva

(Nastavak sa 1. strane)

Na kakve teškoće sada nalazite i na koji ih način nastojite prebroditi?

— Svaki je početak težak. Sukobljavamo se s teškoćama koje su nam do jučer bile sasvim nepoznate. Po svoj prilici izgleda da će najteži problem predstavljati osiguranje sirovinne, jer se pravovremeno nismo mogli uključiti u ugovaranje kontingenata. Najteže je s nabavkom svilenog konca za izradu šibenskih crvenih kapa,

koje ćemo kao suvenir, naročito u povodu proslave 900-godišnjice Šibenika, moći plasirati na tržište. Osim toga, nastojimo nabaviti neke strojeve. Pretpostavljamo da radna snaga u kućnoj radinosti neće biti problem, iako se za sada žene teško okupljaju. Već od ovog tjedna počeo je djelovati tečaj za obučavanje žena u izradi nekih artikala.

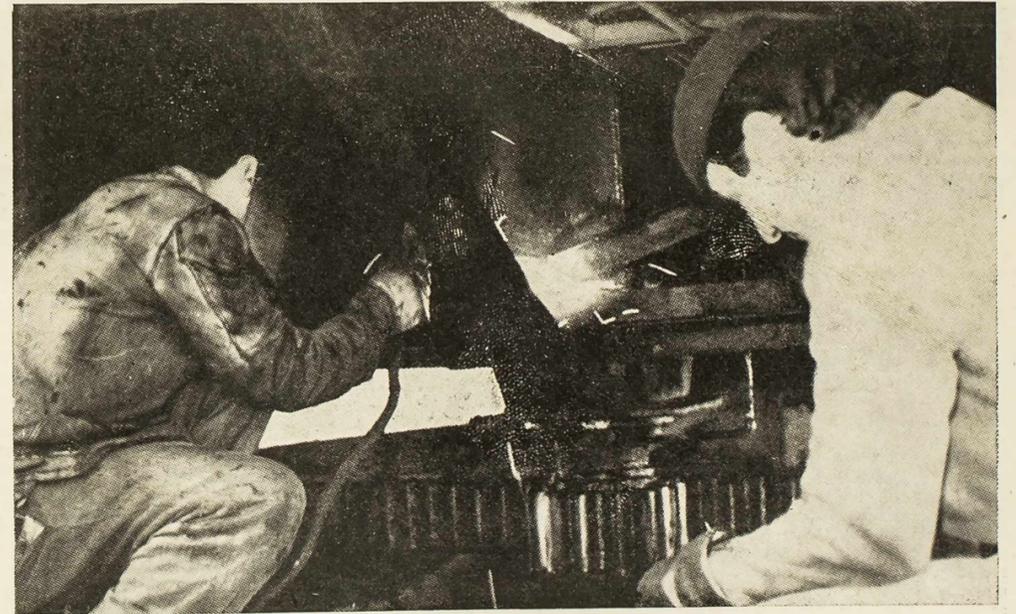
Kakve perspektive predstoje u radu Centra, posebno u davanju usluga na izradi i

plasmanu proizvoda kućne radinosti?

— Konkretno aranžmane za plasman artikala koje ćemo proizvoditi za sada još ne posjedujemo, ali se nadamo da to neće predstavljati problem s obzirom da su takvi artikli na tržištu dosta traženi. Za sada izrađujemo po narudžbi stolno i posteljno rublje, spavaćice, pidžame i lake odjevne predmete po mjeri. Naš servis za krojenje i dalje će djelovati,

s tim što će vršiti usluge krojenja i probanja ženskih odjevnih predmeta. Od suvenira, za sada ćemo se orijentirati na izradu nekoliko vrsta narodnih kapa i prsluka, a predviđamo također izradu torbica, tkanica i drugih tkanenih predmeta u okviru kućne radinosti. Turističko poduzeće »Putnik«, koje je imalo organiziranu izradu suverina u kućnoj radinosti, prenijelo je tu djelatnost na našu instituciju, gdje postoje svi

uvjeti da se ona još više razvije. S takvom djelatnošću pružit ćemo mogućnost dopunskog privređivanja većem broju žena, koje iz raznih razloga nisu u radnom odnosu, ali će kod kuće, uz redovne poslove u domaćinstvu, naći vremena za ovakav oblik privređivanja. Zbog toga očekujemo uspješnu realizaciju ove naše koncepcije, uz naravno, potrebnu pomoć svih društveno-političkih organa u komuni. (jj)

Dva mlada radnika »LUKE« na važnom poslu

Na vlastite snage

Jedno popodne među veslačima „Krke“

Ozbiljne pripreme

DOK JUGOSLAVENSKA VESLACKA REPREZENTACIJA TRENIRA U VRUCEM EGIPTU, VESLACI SIBENSKE »KRKE« SVAKODNEVNO VJEZBAJU U SIBENIKU KORISTEĆI LIJEPA VREMENA. SA VESLACIMA VJEZBA I REPREZENTATIVAC TRLAJA, KOJI JE MORAO OSTATI U ZEMLJI ZBOG TOGA ŠTO SE RAZBOLIO. MEĐU DVADESETAK MLADIH, A NAMA NEPOZNATIH VESLACA, VIDJELI SMO I DVA VETERANA, PROSLAVLJENE REPREZENTATIVCE NEVENA GUBERINU I ANTU VRCICA, KOJI CE IZGLEDA OVE GODINE VESLATI U JEDNOM SENIORSKOM CETVERCU S JOS DVA MLADA VESLACA.

ODNOSI MEĐU TRENERIMA I VESLACIMA IZGLAĐEN

Na godišnjoj skupštini prošle godine mogli smo čuti da odnosi među veslačima i trenerima nisu baš najbolji. Zadatak nove uprave bio je da što prije riješi taj problem. U klubu sada djeluju dva trenera. Za prvog trenera postavljen je nastavnik fizičkog odgoja i bivši veslački trener Vinko Šupe, a za njegovu pomoćnika Linardo Bujas. Osim toga, Bujas će voditi računa o mladim veslačima, veslačima početnicima. Što se tiče odnosa igrača prema trenerima, on je izgleda odličan. Našeg reprezentativca Damira Trlaja trenirao je za ovogodišnji svjetski šampionat, koji se od 8. do 11. rujna održava na Bledu, Vinko Šupe uz kontrolu predsjednika tehničke komisije VS Jugoslavije dr. Balibora Parača. Tako ni Trlaja više neće biti bez trenera.

OVA GODINA MORA BITI PREKRETNICA

U razgovoru sa trenerom i veslačima mogli smo doznati da će ova godina biti prekretnica u daljnjem razvoju veslačkog sporta u našem gradu. Naime, za ovogodišnja veslačka takmičenja »Krkasi« se najozbiljnije pripremaju. Namjera im je da oforme nekoliko seniorskih sastava, te osmerac i još dva sastava podmlatka. Koliko će se od toga realizirati, vidjet ćemo već na prvomajskoj bledskoj regati. Osim toga, uprava će pokušati da u klub uključi što više mladih veslača koji bi počinjali »Krkinu« školu veslanja, a ujedno se spremali za takmičenja u idućoj godini. Jer, kako kažu stari »Krkasi«, koji svako poslije podne sprovode u Domu, »Krkica« mora biti ono što je bila i prije — glavni veslački centar u Jugoslaviji. Uvjeta za razvoj ove grane sporta nema ni jedan grad u zemlji kao Sibenik.

DOM SE KONACNO DOVRŠAVA

Vijest da se Dom napokon dovršava obradovala je mnoge prijatelje veslačkog sporta u Sibeniku. Razgledanje toga modernog objekta bilo je za nas iznenađenje. Naime, nismo vjerovali da će taj objekt biti tako dobar. Osim nekoliko prostorija za veslače, u Domu će biti i jedna velika prostorija, u kojoj će se, kako kažu neki članovi uprave, odvijati zabavni

život članova kluba. Pored toga, na terasi starog doma napraviti će se nova ploča, čime će se mnogim posjetiocima omogućiti da u poslijepodnevnom i večernjim satima tu sprovode svoje slobodno vrijeme.

ZASTO TRLAJA I BILIĆ NIŠU PUTOVALI U KAIRO

U sportskoj štampi bilo je objavljeno da će iz Sibenika sa veslačkom reprezentacijom Jugoslavije u Kairo putovati i skifista Trlaja i petnaestogodišnji kormilar Bilić. Međutim, obojica su ostala u Sibeniku.

Trlaja nije otputovao zbog toga što je nekoliko dana prije polaska obolio na crijevima. Prije nekoliko dana Trlaja je izašao iz bolnice i prilikom naše posjete veslačima vidjeli smo ga kako trenira. Tom prilikom upitali smo ga da li je bolest prošla i kad će početi sa intenzivnim pripremanjima.

— Sada je sve u redu i već treniram svaki dan dva puta.

Nadam se, kaže dalje Trlaja, da ću biti spreman za prve ovogodišnje regate.

Pionir-kormilar Bilić nije otputovao u Kairo iz razloga što nije bio cijepljen. Poziv da uđe u sastav reprezentacije veliko je priznanje mladom Biliću, a odano mu je za dobar prošlogodišnji rad, kad je s dosta uspjeha vodio mladi četverac »Krkica«.

PRVENSTVO JADRANA U SIBENIKU?

Prema kalendaru takmičenja Veslačkog saveza Jugoslavije, u Sibeniku bi se 19. lipnja trebalo održati ovogodišnje veslačko prvenstvo Jadrana, na kojem bi trebali učestvovati svi klubovi s područja Pule, Rijeke, Zadra, Splita, Vela-Luke, Dubrovnika i Sibenika. Međutim, u upravi »Krkica« su nas obavijestili da još nisu sigurni da li će organizaciju toga takmičenja moći prihvatiti.

„ŠIBENIK“ - „OLIMPIJA“ 1:3 OSREDNJI NOGOMET

Stadion »Rade Končara«. Gledalaca oko 1500. Strijelci: Orošnjak u 32. minuti za »Šibenik«, a Frančeskin u 37, Škufca u 41. i Zagorc u 68. minuti za »Olimpiju«. Sudac Crnograča.

»Šibenik«: Sirković, Marenci, Friganović, Grgić, Miljević, Stošić (Mikulandra), Bakmaz, Marov (Lovrić), Orošnjak, Relić (Zepina), Stanišić.

»Olimpija«: Skulja, Đorlev, Jovičević, Kulenović, Soškić, Srbu, Frančeskin, Čeh, Zagorc, Škufca, Čorn (Popivoda).

Nedjeljom utakmicom službeno je otvorena ovogodišnja nogometna sezona u Sibeniku. Susret s prvotigašem »Olimpijom« trebao je pokazati rezultate dosadašnjih priprema za nastavak proljetnog dijela prvenstva. Utakmica je u cjelini uzveši bila na osrednjem nivou. Gosti su pokazali više znanja i pokretljivosti u polju i pred vratima, te su zasluženo pobijedili s istim rezultatom koji je domaća ekipa zabilježila lanjskog proljeća u drugoligaškoj konkurenciji.

»Šibenik« je imao više od igre i više prilika za golove, koje je navalni red nije znao iskoristiti. Momčad nije pokazala neku naročitu uigranost, a ni fizička spremna nije bila na visini. Do početka prvenstva još je preostalo mjesec dana i sasvim je sigurno da će uočene greške biti otklonjene. Rezultat je mogao biti povoljniji za domaću.

Mlada igrači Mikulandra, Lovrić i Marov pokazali su da nisu dovoljno pripremljeni za ovakve susrete. Sporo su se kretali i datim situacijama nisu dobro surađivali sa svojim sugrađanima. Omladinski reprezentativac Bakmaz, premda je bio nedovoljno uposlen, nije ispunio očekivanja. Ostali su se manje-više trudili, a najzapaženiji su bili Miljević u obrani i Orošnjak u navalnom redu. Kod gostiju su se sviđjeli Skulj, Soškić i Čeh.

IZ NK »ŠIBENIK«

TRENING DVA PUTA DNEVNO

Lijepo vrijeme omogućilo je nogometašima »Šibenika« da završne pripreme za proljetni dio nogometnog prvenstva Druge lige održavaju dva puta dnevno. Posjetili smo ih na jednom treningu, i evo što su nam rekli kako im prolaze dani.

— Treniramo zaista puno, kaže većina igrača. To nam je potrebno jer želimo da proljetni start dočekamo što spremniji.

— U 8 sati počinje prvi trening. Tu najviše radimo na sticanju kondicije, kaže trener Tedling. Svi igrači s velikom voljom izvršavaju zadatke i mogu reći da je pravi užitek raditi s njima. Poslije završetka treninga zadržavamo se na Sušićevcu još jedan sat u šetnji i odmoru.

U 14,30 započinje drugi dio treninga, tj. vježbanje s loptom i uigravanje momčadi. Na kraju igramo i na dva gola. Više puta igraju prva i druga momčad. Zna se tko pobijedi.

DANAS U KASTELIMA S »JADRANOM«

Prijašnji plan odigravanja prijateljskih utakmica »Šibenika« sada je promijenjen. Naime, »Proleter« iz Zrenjanina, koji je najavio da će doći u Sibenik, ne dolazi — i rukovodstvo »Šibenika« je bilo primorano da

STOLNI TENIS

OTVORENO PRVENSTVO SIBENIKA

Uprava STK »Šibenik« organizira ovogodišnje otvoreno prvenstvo Sibenika za seniore. Na tom prvenstvu imat će pravo igranja svi registrirani i neregistrirani igrači s područja općine Sibenik.

Prijave se primaju svakog dana od 16 do 20 sati u prostorijama kluba, Ulica P. Grubišića 2, do zaključno 26. veljače.

za srijedu i nedjelju ugovori dva susreta s članom Dalmatinske nogometne zone »Jadranom« iz K. Sućurca. Prva utakmica igra se danas u Sućurcu, a revanš se igra u nedjelju u Sibeniku.

Osim toga, »Šibenik« će do početka prvenstva odigrati i dvije utakmice sa »Zmajem« iz Makarske, za čiju ekipu brani nekadašnji vratar »Šibenika« Sime Rančić.

Što se tiče gostovanja prvotigaških ekipa, u upravi nam nisu mogli ništa određeno reći.

Još se ne zna hoće li »Dinamo« pred gostovanje u Splitu svratiti i u Sibenik. Kako stvari sada stoje, »Dinamo« bi u Sibenik došao već 21. veljače i tu bi se zadržao na pripremanjima sve do nedjelje, 27. veljače, kad igra kup-utakmicu s »Hajdukom« u Splitu. Za vrijeme zadržavanja u Sibeniku »Dinamo« bi odigrao jednu prijateljsku utakmicu sa »Šibenikom«.

Najvjerojatnije je da će ovog proljeća u Sibeniku gostovati i »Hajduk«.

GODIŠNJA SKUPŠTINA »DINARE«

U prisustvu brojnih članova i prijatelja »bijelih« održana je 6. veljače godišnja skupština NK »Dinare«. Skupštinu je brzojavno pozdravio DOSK iz Drniša.

U protekloj godini »Dinara« na sportskom polju nije postigla očekivani uspjeh. Na kraju jesenskog dijela prvenstva Dalmatinske zone zadržala se na desetom mjestu. Njezini igrači izborili su pet pobjeda, doživjeli pet poraza, a tri su puta dijelili bodove sa svojim takmacima. Gol-razlika negativna. Prema mogućnostima Dinarinih igrača, moglo se postići više — da se u sve okrajše ulazilo ozbiljnije i bolje pripremljeno. To je bio razlog da su izgubljeni toliki planirani bodovi.

Ono što se propustilo jesenas trebaće nadoknadivati u proljetnoj rundi, ako se želi bar

neki uspon prema gornjem dijelu prvenstvene ljestvice. Pripreme su otpočele. Trenerska dužnost povjerenja je Bošku Simiću, dugogodišnjem i iskusnom igraču, koji je nedavno posjećivao trenerski kurs u Zagrebu. Igrači će morati da rade marljivije i da odstrane uočene slabosti.

Dosadašnja uprava »Dinare« mnogo je učinila na uređenju društvenih prostorija, opremljenih novim namještajem i televizorom. Na igralištu su ugrađene vodovodne cijevi, kao jedna od priprema za potraživanje terena. Nova uprava preuzela je zadatak da se ostvari program o izgradnji sportskog parka, koji će se sastojati od pomoćnih terena i igrališta za rukomet, odbojku, košarku, mali nogomet i tenis. (AM)

DRUGA STRANA MEDALJE

GOVORNIŠTVO

U starom Rimu bio je samo jedan Ciceron. S vremenom ih je postajalo sve više. I pored toga što svako vrijeme ima izvjesna svoja obilježja, shvaćanja i kriterije, značaj govorništva još nitko nije uspio da umanj. Ono je bilo i ostalo iskra života.

Znamo pojedince koji uopće nisu mogli doći do izražaja na radnim akcijama, na izgradnji pruga i tvornica, na volonterskim i amaterskom radu i ondje gdje je dio sebe trebalo pretakati u društvo, u socijalističko društvo. Zato nemaju ni jedne udarničke značke, pohvale, medalje, nagrade ili nekog sličnog trofeja koji simbolizira rad. Ali, ipak se mnogi od njih snalaze i naknađuju te nedostatke na drugim mjestima. Nisku produktivnost na svojim radnim mjestima nadomještaju visokom produkcijom riječi. Gdje god se o nečemu raspravlja, oni uvijek imaju nešto kazati. Zauzmu ozbiljnu pozu i dostojanstveno krenu prema govornici. Nonšalantno produ pogledom po dvoranu da svrate na sebe pozornost prisutnih. Sasvim je svejedno o čemu se diskutira. Nikakva problematika ni složenost teme ne može ih zbuniti, jer uvijek u rezervi imaju nekoliko standardnih fraza, koje se lansiraju kada prisutni počnu zijehati.

Ako se raspravlja o prosvjetnim pitanjima, bilo kakve vrste — organizacionim, metodičkim, idejnim, o temama vanškolskog obrazovanja, itd. visokoproduktivni govornik je uvijek spreman da »razjasni« mnoge stvari. Treba samo biti strpljiv i saslušati ga.

Ako se diskutira bilo kada i bilo gdje o problemima izrade statuta radnih organizacija, po bilo kojem osnovu — zakonitosti, ustavnosti ili o nekim drugim pravnim aspektima, onaj isti, prethodni govornik poučit će prisutne i na tom polju. Auditorij treba da pokaže samo malo dobre volje. S tom poukom i stečenim znanjem dobro bi bilo hitrim korakom otrčati u radnu organizaciju i napisati svoj statut.

Analiziraju li se pojave i odnosi u turizmu, pomorstvu, šumskoj industriji ili neka pitanja nuklearne energije, najviše vremena za govornicom opet će otpasti na retoričara.

Dobročudni ljudi, misleći da drug sa govornice isto tako dobro barata sa svojim strojem kao što žonglerski proizvodi riječi, počnu da ga biraju, imenuju, predlažu... I on postaje popularan, poznat i cijenjen. Nitko više ne pita ima li on koju udarničku značku medalju, pohvalu za zalaganje na radu, kolika mu je produktivnost, ima li još kakvih vrhina osim govorničkih. Kada već nitko ništa ne pita, on nastavlja:

»Moramo se, drugovi, zalagati za veću produktivnost. Svaki od nas treba da zalaganjem i radom pokaže svoju vrijednost. Nama nisu potrebni loši radnici. Drugovi...«

Riječi imaju moć, vrlo čudnu moć.

Opservator

OD SRIJEDE DO SRIJEDE

KINEMATOGRAFI

»TESLA«: premijera francuskog filma — ODMOR RATNIKA — (do 13. II)

Španjolski film — GRIJEH LJUBAVI — (14—15. II)

»SIBENIK«: premijera američkog filma — GERONIMO — (do 13. II)

Jugoslavenska kinoteka prikazuje američki film — FRANKENSTAJNOVA NEVJESTA — (14—15. II)

»20. APRILA«: premijera francuskog filma — ZANDAR IZ SAN TROPEZA — (do 13. II)

Američki film — SAPUTANJE NA JASTUKU — (14—15. II)

DEZURNE LJEKARNE

Do 11. II — Varoš — Ulica bratstva i jedinstva.

Od 12. do 18. II — Centralna — Ulica Borisa Kidriča.

ROBENI

Tatjana, Ante i Ivanke Višnjarić; Vedrana, Ljubomira i Stane Skarić; Krasna, Marka i Ane Barišić; Nediljko, Stipana i Marije Silov; Jadranka, Božice Tošić; Damir, Jose i Danice Skorić; Marija, Tomislava i Borislavke Gulini; Ante, Antin i Ružice Mišurac; Snježana, Milana i Anke Smolić; Dalija, Jere i Janje Reškov; Paola, Ljube i Lucije Rismondo; Siniša, Mate i Mande Petrić; Milivoj, Tome i Stane Grgurev; Marko, Ante i

Božice Matić; Rajka, Ante i Božice Matić; Jadranka, Vladimira i Kate Lučić i Vesna, Ilije i Nedjeljke Miliša.

VJENCANI

Zivadin Gajić i Svetinka Bogdan; Bare Dobra i Kata Parat; Mladen Miljević i Viktorija Nikolajević; Boško Trifunović i Sreća Antolos i Ante Gović i Ivanica Jurić.

UMRLI

Nevenka Grgas-Svirac, stara 66 godina.

SAOBRAĆAJNE VEZE

VLAKOVI

Za Zagreb u 9.55, 19.15 (preko Like) i 22.35 sati (preko Bihaća).

Za Beograd u 19.15 sati.

Za Split u 3.03, 6.56 i 14.40 sati.

AUTOBUSI

Za Zagreb u 19 i 20 sati.

Za Rijeku u 4, 8.45, 9.15, 10.50, 11.45, 13, 14.35, 16.35, 19, 21.35, 22.30 i 23.35 sati.

Za Dubrovnik u 5.30, 8.30, 10, 11, 12 i 23.15 sati.

Izdaje i štampa: Novinsko-izdavačko poduzeće »Stampa« Sibenik

Direktor: MIRKO KNEŽEVIĆ
List uređuje redakcijski kolegij — Glavni i odgovorni urednik — JOSIP GRBELJA — Uredništvo: Sibenik — Ulica Petra Grubišića 3 — Telefon uredništva 25-62 — Rukopisi se ne vraćaju.

— Mjesečna pretplata za SFRJ 200 (2) dinara, za inozemstvo 400 (4) dinara — Tekući račun: Komunalna banka Sibenik 346-18 — Telefon štampari je 22-28 i 29-53.